

'RAZKRITJE' PRAVIH VLADARJEV TE DEŽELE

GERARDOV SEZNAM MILIJONARJEV, KI KONTROLIRAJO ZED. DRŽAVE, JE SENZACIJA SAMO ZA NEPOUČENE

Kdor trdi, da se more v republikanski ali demokratski stranki delati za ljudstvo, ali se ju pretvoriti v ljudski stranki, govori neresnico

Zedinjene države so najboljša država na svetu, z najvišjim življenjskim standardom, z največjim številom avtomobilov, skoro vsaka družina ima telefon, radio, klavir in še marsikaj drugega, česar proletarci drugih dežel nimajo. Imamo tudi "slums", stotisoče propadajočih farmarjev, nad pet milijonov brezposelnih delavcev, kaos v premogovniški industriji, zniževanje plač vse križem, živinsko priganjanje pri delu, korupcije toliko kakor nikjer na svetu — zares, mi tvorimo čudovito deželo!

Socialisti priznavamo, da je v tej deželi res bogastev — velikih bogastev, kakor nikjer na svetu, živijo na ostajale, blaga toliko, da se zanj ne more najti trga — pa vendar ni vse tako lepo kakor bi izgledalo iz statistike, v kateri je navedeno, koliko bogastva pride povprečno na vsakega prebivalca.

Zatrujemo že desetletja, da so bogastva Zed. držav posest zelo majhnega števila ljudi, drugi pa morajo delati, da se profiti kupijo in da se stekajo v korporacijske blagajne nova bogastva.

Listi so pred nekaj dnevi obširno poročali o "razkritju", ki ga je objavil bivši am. poslanec v Berlinu J. W. Gerard. On pravi, da je v Zedinjenih državah 59 ljudi, ki tvorijo nevidno vladno, katera kontrolira obe politični stranki in odločuje, kdo je lahko na republikanski ali demokratski listi kandidat za predsednika in v druge urade, ter kdo ne sme biti. Odločuje, koga izmed kandidatov se lahko gmotno podpre, in katerim se naj izpodkoplje tla.

James W. Gerard ni povedal socialistom ničesar novega. Ampak ljudstvu se zde njegova izjavljana "odkritja", zato so v listih izzvala mnogo polemike.

Izmed mogotcev, ki vladajo Zedinjene države, so omenjeni v Gerardovem seznamu John D. Rockefeller ml.; Andrew Mellon; J. P. Morgan; John D. Ryan od Anaconda Mining kompanije; Henry Ford; James A. Farrell, predsednik jeklarskega trusta; Chas. M. Schwab, načelnik Bethlehem Steel korporacije; O. P. in M. J. Van Sweringen, železniška magnata; W. W. Atterbury, predsednik Pennsylvanija železnice; John J. Raskob, direktor v korporaciji General Motors; familija Du Pont; Daniel Willard, predsednik železniške družbe Baltimore & Ohio; Walter S. Gifford, načelnik telefonskega trusta; Owen D. Young od General Electric kompanije; Thos. W. Lamont, bankir v Morganovi kompaniji; Samuel Insull, ki kontrolira mnoge public utilities korporacije v Chicagu in drugje po osrednjem zapadu; bratje Fisher od Fisher Bodies korporacije; Daniel Guggenheim; Wm.

Loeb; G. W. Hill od tobačnega trusta; Adolph S. Ochs, izdajatelj dnevnika New York Times; Wm. Randolph Hearst, izdajatelj dnevnikov in magazinov; Robert R. McCormick, urednik čikaške Tribune; Julius Rosenwald, načelnik Sears, Roebuck kompanije, in cela vrsta drugih.

Gerardovo število se bi lahko znižalo na kakih 15 familij, ki kontrolirajo s svojo finančno mogočnostjo ne le politiko Zed. držav, nego tudi ostale milijonarje, ki jih navaža v svojem seznamu.

Gerard ne smatra, da je taka "nevidna vlada" v škodo Zed. državam, pač pa nasprotno. Pravi, da so se povzpeli kvišku s svojo sposobnostjo, bogastva pa so pridobili s svojo pridnostjo.

Bili so res sposobni, da so si uredili kakršna je nagromadili novih milijonov, niso pa sposobni, da bi v tej krizi, ali v kakšni prejšnji, znali ali pa hoteli rešiti socialne probleme. Sposobni so varati milijone volilcev, da glasujejo za kandidate, katere jim oni postavijo. Sposobni so pod imeni dveh strank držati v volilnih kampanjah milijone ljudi v napetosti — za prazen nič, kot npr. za vrček pive, za "prospektivo", za ohranitev dobrih časov itd. Ko so volitve končane, kampanjiški bluf prestane do naslednjih volitev.

O možeh, katere imenuje diplomati Gerard za vladarje Zed. držav, pravi, da se sami ne potegujejo za politične urade, toda odločujejo v ogromni večini slučajev, kdo naj kandidira na republikanski, in kdo na demokratski listi.

Gerardova izjavljana so zanimiva vsled tega, ker priznava, da sta republikanska in demokratska stranka v programu in stremljenjih eno. Ljudstvo, ki glasuje za njune kandidate, ima le malo ali nič izbiri. Preslepiti ga znajo že pred volitvami, ubijejo mu voljo za odpor, potem mu še vznemirijo živce s spretno in kričavo propagando v listih, kinu in na radio.

Kdor politikov hvali oficielno republikansko ali demokratsko stranko ter navaja delavce vanjo, dela to v svojem interesu in za koristi svojih bosov. Kdor pravi, naj se naši delavci začno uveljavljati v eni ali drugi kapitalistični stranki, z namenom, da "kaj dosežejo", je jako nespreten poznavalec razmer. V Zed. državah je zdaj samo ena stranka, ki zasluži, da se je delavci oklenejo. In to je socialistična stranka.

Visoka zapuščina

James D. Phelan, bivši zvezni senator iz Californije, je zapustil \$10,000,000 imovine raznim ustanovam in posameznikom.

"ZOPET UMORI V CHICAGU

V Chicagu ni umor unijskega odbornika ničesar izrednega. Dne 20. avgusta sta bila ubita Charles Mulcahy in Bernard Ruberry, voditelja plumberske unije, na stavbišču ob Western Ave. in Addison St., kjer so začeli graditi Lane Technical High School. Šla sta tja, da vidita, če kontraktor opravlja delo v soglasju s pogodbo z unijo, kakor trdi odvetnik, ki zastopa njune sorodnike, medtem ko odvetnik kompanije zatrjuje, da sta prišla z namenom izsiljevanja in da sta bila ustreljena v silobranu. Ubil ju je baje kontraktorjev sin, toda priči ni. Odvetnik, ki zastopa interese ubitih odbornikov, pravi, da je argument o silobranu izmišljotina, kajti pri enem odborniku so našli poleg listin le rožni venec, pri drugem pa malo razpelce, pa nobenega orožja. Kot po navadi, so tudi po tem umoru prišle na dan stvari, ki pokazujejo, kako domogza korumpirane so oblasti v Chicagu. Graft vse križem, ki si ga dele uradniki, in pa kontraktorji, katerim se oddajajo dela, med seboj; potem hoče tudi ta kompanija nekaj, druga nekaj; spomniti se morajo s "primerami" vsotami tudi "političnov", ki imajo besedo zvraven. Ljudje plačajo in se zanimajo za baseball. Na sliki je baraka, kjer je bil umor izvršen.

V CHICAGU ŠE VEDNO "RAZKRIVAJO"

Linglov umor v Chicagu je še vedno nepojasnen, medtem so se dogodili že novi, da je "senzacija" na izbero.

Vsi listi vneta "razkrivajo" in razpisujejo nagrade, zločinci pa so na pragu in se svobodno gibljejo. Radi lepšega tu in tam kakega aretirajo in je možno, da si enega izmed manjših izberejo za žrtev, ga obsodijo ter pošljejo v ječo. Korupcija pa ostane in z njo aparat, ki jo neguje. Kapitalistični žurnalizem je umazan in korumpiran kakor je umazan in korumpiran sistem, ki dopušča, da bogim tolovaji streljajo mirne ljudi v glavnem delu mesta ob belem dnevu in da ropajo ter bogate s trustjanimiranim butleganjem, bordeli in igralnicami, dobček pa si dele "gangsterji", policaji in pa "reporterji", zato da potem "razlagajo" na senzacionalne načine graft, umore in korupcijo.

Za čiščenje "plevela" v fašistični stranki

Fašistična je edina stranka v Italiji. Druge so bile zatrite. Kakor v Rusiji, tako sili tudi v Italiji v edino stranko mnogo plevla, namreč sebičnežev, grafterjev ter drugih dvomljivih karakterjev, ki so ji v breme in v škodo. Kakor komunisti v Rusiji, čistijo od časa do časa svojo stranko tudi fašisti, in v obeh slučajih trebijo razen plevla tudi opozicionalce — slednje mnogokrat celo bolj vztrajno in z večjim zamahom kakor pa takozvane slabe tipe. V Italiji se poslednje tedne vodi v fašističnih vrstah agitacija za pritisk na vodstvo, da naj z velikim "čiščenjem" kmalu prične.

Dva mladinska in en ženski odsek v J.S.Z. po VIII. rednem zboru

Mladinska odseka in klubih sta bila ustanovljena v Milwaukeeju in Johnstownu, ženski pa v Clevelandu

Po osmem zboru JSZ. so posebno eni naši klubi zelo razširili svoje aktivnosti. Imajo priredbe, shode, sklicujejo konference in se pripravljajo za razširjenje svojega delokroga skozi jesenske mesece.

Zbor v Detroitu je med drugim sprejel načrte za povečanje agitacije za socialistično organizacijo med mladino in med ženstvom. Prva dva mladinska odseka sta bila ustanovljena eden v milwaukeeju, in drugi v johnstownskem klubu. Prvi ženski odsek je bil ustanovljen v klubu št. 27 v Clevelandu.

Mnogo članov iz vrst ameriške mladine imata kluba JSZ. v Detroitu, klub št. 1 v Chicagu, klub srbskih sodrugov v Chicagu in par drugih. Skoro vsi klubi se pripravljajo na priredbe kulturnega značaja, ki jih mislijo imeti v tej sezoni, in pa na agitacijske akcije.

ALI STE PREJELI OPOMIN,

da vam je naročnina na "Proletarca" potekla? Obnovite jo čimprej, da si zasigurate redno prejemanje lista.

AMERIŠKI TURISTI POTROŠILJO ŠTIRI STO MILLJONOV LETNO

Amerikanci mnogo potujejo in mnogo zapravijo, pa ne tisti, ki se vozijo ob nedeljah v second hand fordih v "okolico", nego oni, katerim ni treba skrbeti za delo in zaslužek, ker jim ta priteka vsled dela drugih.

Po raznih podatkih menijo, da potrošijo ameriški turisti v Evropi vsako leto štiri sto milijonov dolarjev. To ni malenkostna vsota, toda Amerikanci jo znajo dobiti od Evropejcev nazaj v pomočjo filmov, izvozne trgovine in posojili.

Iz Zed. držav potuje poslednja leta tudi mnogo ljudi na obisk v "staro domovino", izmed katerih vsaki zapravi od kakih petsto do tisoč ali pol drug tisoč dolarjev. Največ denarja potrošijo v Evropi tisti ameriški izletniki, katerim ni treba skrbeti če bodo še dobili delo, kadar se povrnejo, kajti dokler bodo imeli razne delnice in bonde, so jim "plače" zagotovljene.

Boji med fašisti in komunisti v Nemčiji

V Nemčiji se pogosto prirejajo demonstracije, v katerih prihajajo v običaj fizični spopadi. Prilika za pretepe iščejo posebno fašisti in komunisti. Policija, ki posreduje, navadno odnese svoj del batin in dostikrat tudi kakega svojega člana v bolnišnico. Večkrat se dogodi, da je kdo v teh izgrelih ubit, opraskanih, z razbitimi nosovi in okrvavljenimi glavami pa je včasih več sto "participantov". Razen s pomirjevanji s količki je policija ob takih prilikah zaposlena tudi z aretacijami.

OBILO BOŽJEGA BLAGOSLOVA

Na sliki je osemnajstletna Mrs. F. A. Fitzbaur, ki ima že enajst otrok. Tako se tudi ona lahko ponaša z rekordom, kajti skorogotovo je ona edina mati v tej deželi, ki ima 11 otrok še predno je dosegla dvajseto leto starosti.

Poročila se je prvič ko je bila 11 let stara. S prvim možem je imela 8 otrok, med njimi dva para dvojčkov in trojčke. V drugem zakonu je imela tri otroke, skupaj 11. Sedaj živi z družino v Auburnu, Nebraska.

MANJŠE BANKE V TEŽKEM STANJU

Finančna kriza zelo prizadela manjše denarne zavode. Mnogo bank, ki niso imele zadostnih zvez za svojo protekcijo, je moralo zapreti vrata.

Izgleda, da so se velike bančne ribe zavzele pojesti manjše banke. Ene se upirajo, druge se pripravljene pogajati in tudi sporazum jim ne bi bil zoperen, ene pa so propadle.

V mestu Gary v Indiani so po navalu vlagateljev štiri banke zaprle vrata. V eni so imele večje ali manjše vloge vse delavske unije. V Kansasu sta zaprli vrata dne 15. avgusta dve banki "vsled ekonomske depresije". Ljudje jemljejo iz malih bank več kot pa vlagajo. Vsled defraudacije je ena banka propadla v Hamond, Ind.

Na South Side v Chicagu je prenehala poslovati banka, v kateri so imeli zamorski delavci nad milijon dolarjev prihrankov. Bančni uradniki so obdolženi površnosti, nespoštnosti in goljufij.

Millard banka v Chicagu, v kateri imajo vloge mnogi Slovenci, je sedaj, ko to pišemo, še vedno v procesu računске preiskave. Medtem, ko člani direktorija še zatrjujejo, da ne bo nihče vlagateljev izgubil niti centa, so eni poznavalci postali že bolj pesimistični.

Kongres strokovne internacionale v Stockholmu

Meseca julija se je vršil v Stockholmu, glavnem mestu Švedske, peti redni kongres Mednarodne strokovne zveze, ki je imela doslej svoj sedež v Amsterdamu.

Na kongresu je bilo zastopanih 14 milijonov strokovno organiziranih članov iz vseh držav sveta. Poročilo o delovanju odbora je podal tajnik Sassenbach.

Razpravljalo se je na kongresu o delavskem gibanju v gospodarsko zaostalih deželah, dalje o borbi proti vojni nevarnosti ter končno glavno o novem vprašanju, ki se doslej na kongresih ni obravnavalo, kakšen mednarodni gospodarski program naj izvaja svetovni pokret ob današnjem zapletenem razvoju.

To vprašanje je važno zlasti zaradi tega, ker so vsa druga vprašanja: mezdna, delovnega časa, socialne politike itd., v najtesnejši zvezi z gospodarskim razvojem in različnimi razmerami po posameznih deželah in kontinentih.

K vsem točkam dnevnega reda so bile sprejete obširne resolucije.

Ta kongres je z ozirom na svoje sklepe prav posebnega pomena za delavsko svetovno, strokovno in politično gibanje.

Nova trgovska pogodba med Italijo in Rusijo podpisana

Med Italijo in Rusijo je bila prve dni v avgustu podpisana nova trgovska pogodba, v kateri si dajeta druga drugi mnoge koncesije.

Glasovi iz Našega Gibanja

"Proletarec" napreduje!

Vzlic veliki ekonomski krizi beleži "Proletarec" v prošli polovici leta znaten napredek v dohodkih na naročnini in oglasih.

Od 1. januarja do 30. junija 1929 je napredoval v primeri s prvo polovico leta 1928 \$454.08 na naročnini, in \$282.28 na oglasih, skupaj \$736.36.

V prvi polovici tega leta je napredoval v primeri z dohodki prve polovice leta 1929 \$140.07 na naročnini, in \$439.37 na oglasih, skupaj \$579.44.

Nazadovoli pa so dohodki Proletarčeve knjigarne \$114.56, in prispevki listu v podporo \$34.94. Vsekakor je razveseljivo dejstvo to, da se večajo redni dohodki Proletarca, namreč na naročnini in oglasih. Predno bodo zadostni, da se bo list z njimi izplačeval, jih bo treba še precej dvigniti. Primankljaj se sedaj pokriva s prebitkom knjigarne in prispevkov listu v podporo.

S prvim avgustom to leto je bil Proletarcu podražen tisk \$20 tedensko ali nad tisoč dolarjev na leto. To pomeni, da mora list dobiti toliko več dohodkov, da pokrije povečane izdatke. Ako bodo zastopniki in drugi agitatorji ostali aktivni v tej meri kot dozdaj, bomo to razliko pokrili, poleg pa zelo približali list cilju samoizplačevanja — to je, da mu bodo pokrivali izdatke dohodki na naročnini in oglasih, ostale vsote, kolikor jih bo na razpolago, pa se bi porabilo za izboljšanje lista, za izdajanje novih knjig, in če mogoče, bi začeli izdajati leposlovno in znanstveno revijo vsake tri mesece — štiri zvezke na leto, ki bi tvorili kot letnik obširno knjigo. O tem se je govorilo in sklepalo na osmem zboru JSZ, nalogo pa bomo izvršili, ko hitro bodo dopuščala sredstva.

Dasi je kriza, in dasi je med Slovenci tisoče brezposelnih delavcev, jih je med tistimi, ki delajo, mnogo takih, ki še nimajo Proletarca. Frank Kovach, Nanticoke, Pa., je v teku kratkega časa dobil šestnajst naročnin, vse nove. Jos. Snoy, ki porabi ves prosti čas za Proletarca in JSZ., je dobil v tem letu že mnogo novih naročnikov. Naročnine so od prejšnjega izkaza do prošle sobote poslali tudi agitatorji Louis Bartol, John Zornik, J. Rupnick, J. Jereb, A. Zidanšek, Anton Zaitz, Anton Medved in John Rak. Ti in drugi, ki se še oglašajo z naročninami, bodo navedeni v izkazu poslanih naročnin v prihodnji številki. Sodrugi, somišljeniki in prijatelji, naprej pri agitaciji za razširjenje Proletarca!

NEMŠKI SOCIALISTI DEMONSTRIRAJO ZA MIR

Na aliki so množice socialističnega delavstva v Berlinu, ki manifestirajo za mir in proti militarizmu ter imperialističnemu stremljenju nemških fašistov in junkejev ter proti vladam, ki tirajo s svojo imperialistično-kapitalistično politiko svet v nove vojne grozote. Socialistična stranka v Nemčiji je najjačja v državi, toda nima še večine. V kratkem se bodo vršile nove državnozborske volitve, in v pripravah zanje se združujejo nacionalistične in druge buržvazne stranke za borbo proti socialni demokraciji. Tudi komunisti store kolikor morejo, da oslabijo socialistično reprezentacijo v prihodnjem državnem zboru. Socialistični voditelji pravijo, da pride vzlic temu socialistična stranka iz borbe jačja kot kdaj poprej.

Suša, dež, ter o drugem dobrem in slabem

Johnstown, Pa. — Hudo vročino in sušo je prežgal dež. Po dežju pride solnce, pravi pregovor. No, in po solncu dež. Hudo so prizadeti oni, ki bi radi kaj pridelali. Ampak dobili so dež, dasi pozno. Nekateri med našim ljudstvom, ki so ostali zvesti pobožnim naukom, so rekli, da je bila to kazen božja. Za katere grehe, tega niso povedali. Morja so tudi te kazni kriva kratka ženska krila, kakor potresa v Italiji. Ali pa je prišla jeza božja nad revne ljudi radi "rdečkarjev", ki so dobili v svoj klub avgusta spet štiri nove člane.

V tukajšnjem klubu JSZ. se ustanavlja dramski odsek. Obiljublja za prihodnjo sezono par predstav v povečanem Delavskem domu na Franklinu.

V mladinski odsek istega kluba je pristopilo osem članov. Več jih obeta pristop prihodnjic. Potrebno organiziranja mladine so naglašali že drugi. Želeti je mladim s drugom mnogo uspeha. Če so pridobili v mladinski podpori društva nad sto članov, čemu bi jih ne štel toliko tu mladinski odsek socialističnega kluba!

Nedvomno je v Zed. državah precej rojakov, ki so se v svojih mladih letih umaknili Franc-Jožefovi vojaški suknji ter jo pobrisali preko luže. Takih ljudi je v tej deželi stotisoče vseh narodov. Zato tukaj do svetovne vojne ni nikomur prišlo niti na misel, da bo uvedena prisilna vojaška služba. Ali to se je zgodilo radi vojne, ker je bilo prostovoljcev premalo. Potem je prenehala, in ljudstvo si je prav nič ne želi. Socialisti, kakor zavedno delavstvo vobče, se po vsem svetu bori proti militarizmu, ki je ljudstvu veliko breme in v nevarnost miru. Grozote prošle vojne še niso pozabljene. Toda če narodi ne bodo na straži, jih bodo mogote, ki se igrajo z njihovo usodo, zopet poglani v mesarenje ter razdejavanja.

Omenil sem ljudi, ki so se umaknili Franc-Jožefovi vojaški suknji, toda eni so med vojno vzlic temu postali strastni pristaži žolte monarhije in se navduševali za njeno armado.

Potem, ko je stopila tudi ta dežela v vojno, so se potuhnili ter začeli oblačiti nase suknjo ameriškega patriotizma. Se celo zdaj, ko ni vojne, se eni predstavljajo za "lojalne Amerikance" v svrhu, da očrtno druge pred oblastjo. To ni lepo, ne bratsko, ne rojaka postopanje.

Na naslov mladega društva Flood City pa tole: Bodite previdni! Oseba, ki se je na seji društva "Triglav" izrazila, da je "sranota", ker se je ustanovilo vaše društvo, vam ne želi nič dobrega. Ali je vam znana pripovedka o volku, ki si je nadel ovčjo kožo? Opreznost je na mestu. Mrznje, ki bi se razpasle, bi škodovala še dolgo s svojimi zlimi posledicami.

Čital sem Louis Shemmitzov dopis v angleškem delu "Prosvete", pa ne moram razumeti, ali je fant pisal za "špas", ali se gre resno. Če za "špas", je slabo pogodil. Ako resno, je rekje na vrhu nekaj pomankljivega. Ali res ni nikogar v Broughtonu, Pa., ki bi fantu povedal, kaj je socializem, da se bi mu ne bilo treba obračati s tem vprašanjem na javnost? Naselbinj s svojo navadnostjo ne dela časti. Mladim sodrugom in sodružicam pripočnem, naj mu pošljejo nekaj socialistične literature s pripočilom, da jo prečita in če bo to storil ter rabil glavo, je mogoče, da bo v Broughtonu eden več, ki bo vedel, kaj je socializem.

Zavertnikove slike so nekatere običale v žolodcu in jih ne morejo prebaviti. Sodrug Snoy in Kobi priporočata dobro odvajalno sredstvo in s pomočjo članka v Proletarcu se bo mogoče to bolezen pregnalo.

Delavske razmere? Jih ni! So zlezle pod ničlo.

Krtača.

Banket soc. mladinske lige

Delavstvu na zapadni strani v Chicagu

Chicago, Ill. — Socialistična stranka v Chicagu je nominirala v šestem kongresnem distriktu za kandidata v zvezni kongres J. Mahlon Barnes, v 19. senatorskem okraju je nominirala za kandidata v illinoiski senat Chas. Pogorelec in za zastopnika v illinoiski poslanski zbornici Chas. Pogorelec.

Peticije za Pogorelca in Seškinda lahko podpiše vsak državljan ali državljanka, ki živi v devetnajstem distriktu — to je, zapadno od S. Central Park Ave. med 24. cesto in kanalom, nadalje zapadno od S. California Ave. med Roosevelt Rd. in progo C. B. Q. železnice, potem zapadno od S. Western Ave. med Washington Blvd. in Roosevelt Rd. Ta distrikt torej vključuje vso slovensko naselbino v takozvanem lawndalemskem okraju zapadno od S. Central Park Ave., deloma zapadno od S. California Ave. pa do cicierske meje; nadalje vključuje ta distrikt Cicero, Berwyn in Riverside. Vsi, ki imate peticije, obiščete rojake v tem kraju in druge državljane. Podpisati jo sme vsakdo v družini, ki ima volilno pravico. Poleg vsakega imena mora biti naveden točen naslov.

Šesti kongresni okraj, v katerem je socialistični kandidat Mahlon Barnes, vključuje vse ulice zapadno od S. Central Park Ave. med 24th St. in kanalom, tako da je tudi v tem okraju vključena vsa slovenska naselbina od omenjene ulice do Cicera, nadalje ves Cicero, Berwyn, Proviso, Riverside, Stickney, Lyons in Oak Park.

Peticije morajo biti vrnjene najkasneje do 8. septembra, bodisi tajništvu okrajne organizacije, ali pa tajništvu JSZ. Člani kluba št. 1, ki nabirajo peticije, naj jih izročijo tajništvu JSZ. v uradu Proletarca.

Delavske razmere? Jih ni! So zlezle pod ničlo.

Krtača.

Banket soc. mladinske lige

Chicago, Ill. — Socialistična mladinska liga (YPSL) priredi v soboto 6. sept. banket v Gwirth-ovi restavraciji na 3145 W. Roosevelt Road. Prične se ob 7. zvečer. Vstopnina je \$1 za osebo. Govorili bodo socialistični kandidati v javne urade. Povabljen je tudi milwauški župan s. D. W. Hoan.

P. O.

SPORTNI ZBOR SNPJ., PIKNIK, TEKME, PLES

v nedeljo in ponedeljek, Labor Day,

WAUKEGAN, ILL.

pod avspicijo društev št. 14, 119 in 568 SNPJ.

V Možinovem parku.

Vstopnina 25c. Citajte dopis.

Potrebujemo okrog tri tisoč podpisov. Od našega kluba se pričakuje, da jih dobi vsaj tri sto. Brez zadostnega števila podpisov bi naši kandidati bili upoštevani, zato je potrebno, da se pri napolnjenju peticij žurimo. — P. O.

Uspešen piknik kluba JSZ in Zarje v Clevelandu

Cleveland, O. — Nad 500 ljudi je bilo na pikniku, ki sta ga priredila v nedeljo 17. avgusta klub št. 27 JSZ. in pevski zbor "Zarja" na Močilnikarjevi farmi. Vreme je bilo čemeravno, a proti popoldnevu je posvetilo sonce, izletni prostor se je polnil in razvila se je zelo prijetna zabava. Med nami se je zelo razvil sport baliciranja, katerega je bilo mnogo na tem pikniku. Kroglice je nam pripravil slovenski papirar Geo. Bole, katerega priporočam našim rojakom. Igro "bingo" sta vodila sodruga Siskovich in Komar. Dobitki so bili lepi in zato je vladalo zanje veliko zanimanje. Ko je bilo to končano, je nastopil pevski zbor "Zarja" pod vodstvom Mr. Ivanusha; zapel je štiri pesmi v veliko zadovoljstvo občinstva. Vsenaokrog so se čuli vzkliki, "živijo Zarja!"

O današnjem položaju je govoril s. Chas. Pogorelec, tajnik JSZ, ki se mudi tu po agitacijskih opravilih.

Navzoče sta iznenadila Feliks Stumbelj in Jos. Babnik, predsednik društva "Macabees", ki sta apelirala na navzoče za prispevke v obrambni fond "Zarje". Kot znano, so odstopili pevci vložili tožbo, v kateri zahtevajo, da naš zbor ne sme imeti imena "Zarja" in pa da mora izročiti njim vse note ter drugo imovino. Nabralo se je \$35.30. Prispevateljem hvala.

Odbor je poskrbel, da so bili gostje dobro postreženi. Nepriklipa je bila le, da je proti koncu vsega zmanjkalo. Na pikniku je vladala prava živahnost; razšli smo se ob zaključku najboljše volje na svoje domove.

Poročevalec.

Priredba Slovenskega doma na Farrellu

Farrell, Pa. — Na Labor Day v ponedeljek 1. septembra bomo tu praznovali četrto letnico našega doma. Ker so s lavnostjo obširnega sporeda veliki stroški, katerih si v tem času ne moremo naprtiti, bomo imeli ob 8. zvečer plesno zabavo. Igral bo John Grebenecv orkester iz Clevelanda. Na to prireditve sta vabljeni vsi. Glede zabave bo preskrbljeno za stare in mlade. Postrežba bo dobra. Povabite s sabo prijatelje in znanee. — F. K.

Mladinski odsek kluba JSZ v Johnstownu ustanovljen

Johnstown, Pa. — V mladinski odsek kluba št. 5 je pristopilo na ustanovni seji osem članov in članic. Tajnica je Frances Langerholtz, zapisničarka Caroline Kraitz in "Publicity Committee" vodita Ruth Zabrie in Fanny Kraitz.

Vatro Grill — republikanski vodja

Collinwood, O. — V Enakopravnosti, katere urednik in glava je Vatro Grill, predsednik SSPZ., smo dne 19. julija brali v uredniškem članku med drugim: "Mi kot Slovenci ne bomo rešili niti političnih niti socialnih problemov Amerike..." itd. Kar pomeni, če se ne motim, — "pustimo politiko pri miru, pa tudi vi, preklicani ne bodej vas treba socialisti jo pustite, kajti nas je premalo, da bi kaj šteli — v politiki. — Brigajmo se le za kulturo..." kar je izrazilo naša narodna last.

Mesec dni pozneje so pri "Enakopravnosti" pozabili, kaj so nam pridigali, pa smo v nji dne 18. avgusta čitali na prvi strani sledeče: "Prvi slovenski wardni vodja. Ker je v 23. wardi več Slovencev kot drugih narodnosti, so precinktni odborniki smatrali, da imajo Slovenci pravico imeti vodite-

lja warde, ki je slovenske narodnosti. Apelirali so na Mr. Vatro Grilla, ki je nominacijo sprejel..." (in bil seve izvoljen).

Ker smo iskali moža, ki nas bi vodil po potih republikanske narodne politike, smo ga končno dobili. Ni nas presenetilo, kajti vedeli in razumeli smo, da če kdo po našem hrepeni, in če išče, bo našel kar hoče. Vedeli smo, da se ne bo držal tistega, kar je pridigal pred mesecem za nas.

Seveda je tak napredek rojaka v politiki tolikšna čast, da je mili narod od samega vselega iznenadenja pozabil na slavnost s parado, in da je čisto prezrl sveto nalogo o kinčati metropolo z zastavicami, trakovi in tako ropotijo. Imamo svojega ward-bossa, narod pa je za enkrat rešen.

Naš rojak se sedaj lahko brwardi več Slovencev kot drugih narodnosti, so precinktni odborniki smatrali, da imajo Slovenci pravico imeti vodite-

Plain Dealer stalno na dnevnem redu radi tega, ker ni čist.

Ampak kaj zato, če pa ima narod priliko s takim pajdašenjem dobiti "vpliv" — kaj nam bi "izrazilo naša" kultura — kaj bi še počeli s trditvijo, da nas je premalo, da bi reševali probleme.

Čemu se bi nadebuden politično ambiciozen rojak pridruževal delavcem, ko pa je v republikanski stranki vse prijetnejši veter, ki "piha" v napredek... Kaj naj sploh pričakuje, če bi ostal v socialističnem klubu? Vpliva pri Amerikancih ne bi nikoli dosegel. Vpliv pa šteje — od kar je pozabljena naša izrazito naša narodna kultura...

V dokaz nam je namreč tole: Skupina pevcev in pevk, ki je odstopila od originalne "Zarje", toži prvotno, to je, pravo "Zarjo". Skupina, ki toži, je na stališču, da če bi ostala "Zarja" še naprej odsek kluba št. 27 JSZ., bo "izgubila" vpliv. See? Vatro Grill je bil eden tistih, ki ni hotel, da ostane pevski zbor "Zarja" pri klubu št. 27, see? Kajti, če bi ostal, izgubi vpliv pri republikancih — pardon, pri Amerikancih — see? Sedaj pa lahko skupina, ki je odstopila od originalne "Zarje", svojo "Zarjo" pridruži republikanskemu klubu, da bo večji vpliv — ako se pozabi na pridigo v "E." dne 19. julija. Vse to se vam lahko zdi smešno, ampak je žalostno za metropolo. Seja delničarjev SND. sama na sebi še ni bila zadostni vzrok za razdvojitve. Vzroki so ambicije — želje po napredku, pa ne po "narodnem napredku", če hočete stvar pravilno razumeti. Ste videli, kako se lahko kupi "mačka v žaklju"? Kdor vam opeva "narod" in govori samo o kulturi in proti politiki, ima polno pest same politike. Kdor se sramuje rojakov delavcev in sili med politikarije republikanske ali demokratske stranke, ni ljudski prijatelj. On misli samo na svoje koristi, ne na vaše, see?

Frank Barbič.

ZA ZAPADNO PENNSYLVANJO

Socialistični klubi in društva
PROSVETNE MATICE
prirede
v nedeljo 31. avgusta
SKUPNI PIKNIK
na vrtu pri dvorani druš. št. 295 SNPJ.
BRIDGEVILLE, PA.

Vse jugoslovansko delavstvo je vabljeno na to priredbo. Nastopijo dobri govorniki.

Na sporedu tekme in druge zabavne točke.

Izborna postrežba jamčena.

Prva obletnica smrti Jožeta Zavertnika

V sredo 28. avgusta, na datum te izdaje Proletarca, prva obletnica smrti Jožeta Zavertnika. Z njim je preminul najjačji bореc, kar jih je bilo med ameriški Jugoslavlani v predvojni dobi in pozneje. Bil je vodilni oblikovalec Slovenske narodne podporne jednote in osemnajst let urednik njegovega glasila. Vse to je znano in ostane znano.

O Jožetu Zavertniku so listi leto nazaj mnogo pisali. Tudi nasprotniki so mu priznali zaslugе, in nasprotnikov Jože Zavertnik ni imel malo.

Največ njegovega dela je v SNPJ ter v njenem glasilu, — dal je jedrno in listu vse svoje sposobnosti in moči.

Jože Zavertnik je bil graditelj svoje vrste. Le z metodami, kakršnih se je posluževal, s taktiko, kakršno je vodil, je mogel napredni element pod njegovim vodstvom napraviti med našim po večini klerikalno mislečim priseljeništvom tolikšen preobrat, da je potisnil cerkvene organizacije na drugo mesto. Marsikakšno bitko je izvojeval s svojo odločnostjo, da mora zmagati za vsako ceno. Ni se zadovoljil samo z lepimi apeli, nego se je boril toliko časa, da je nasprotnika omagal in ga napravil neškodljivim. Brez takega Jožeta Zavertnika ne bi bilo Sloven-

ske narodne podporne jednote, kakor jo danes poznamo. Imel je mnogo osebnih neprijateljev tudi med somišljeniki, toda v bojih so vedno delali skupno, ker jim je bil skupni program več kot pa osebne simpatije ali antipatije.

O Jožetu Zavertniku še ni bil napisan življenjski opis, ki bi podal njegove solčne in tudi senčne strani. Toda kadarkoli bo napisan, mu bo moral vsakdo, ki ljubi resnico, priznati, da je delal pošteno in da so mu bile v njegovih aktivnostih interesi članstva SNPJ, prvi in glavni cilj. Proti tistim, ki so zasledovali le svoje osebne koristi, je bil neizprosno. V delavskem gibanju je bil Jože Zavertnik socialist. Temu prepričanju je ostal zvest do konca.

S svojimi somišljeniki pred četrto stoletjem je ustanovil Proletarca in bil eden najaktivnejših njegovih sotrudnikov, dokler ga ni delo za SNPJ, ter njeno glasilo popolnoma priklenilo nase. Jože Zavertnik zasluži, da se ga zavedno delavstvo spominja, ker mu je dal vse, kar je zmogel. Slika njegovega dela je močna ob oddaljenosti enega leta od kar smo ga izgubili, kakor je bila, ko je živel, in ostane močna, dokler bodo eksistirale naše organizacije in izhajali naši listi.

"SLABI SOCIALISTI"

Najslabši socialisti so čikaški. Če se dogodi nespornost v odboru S. N. D. v Clevelandu — krivi so čikaški socialisti! Ako traja konferenca delničarjev, ravno tam večer za večerom, se dobi celo človek iz univerze in strmeče naznani strmečim delničarjem, da je vsega tega kriva kuga, ki jo pošilja okrog čikaški socialisti.

Socialisti sicer niso napačni ljudje — če niso čikaški, in pa, če niso aktivni, če niso krop ne voda. Pri Ameriški Domovini in reorganizirani Enakopravnosti nimajo nič zoper socialiste, če se nikamor ne pokažejo, če niso aktivni, če niso čikaški socialisti.

Enakega mišljenja je tudi milwauški Obzor. To je list, ki je za vse, ki odobrava vsa prepričanja, ki vse ljudi spoštuje, take, ki hodijo k maši, in tiste, ki ne hodijo, a vseeno ima zelo slabo v čišlih čikaške socialiste. To so ti res vragu zapisane duše, ki rjevoje okrog kakor pekleniški in iščejo, koga bi požrli...

V milwauški naselbini je nekaj slovenskih socialistov, katerih število se množi, kakor je pričakovati. Obzoru to ne uga. Pravi, da so milwauški slovenski socialisti nič prida, ker so jih okužili čikaški nebdijihtraba socialisti. Je pa tam en socialist, sodrug John Ermenc, ki kandidira v politični urad na socialistični listi. Obzor ga je indorsiral, ker je "naš človek", in Obzor je za "naše ljudi" neglede kakšnega prepričanja so. Obzor je svojo taktiko zdaj uredil tako, da tadla vse slovenske socialiste v naselbini, samo John mu je po godu. To je seveda taktika slepomišnja, metanje peska v oči, toda taka je politika tistih, ki pravijo, da nimajo nobene politike.

Sicer pa ima zdaj besedo Obzorov Jože Kopušar, ki v izdaji z dne 14. avgusta piše:

"Naš John — (njegovi "prijatelji" bi to zapisali takole: "Naš John" — jaz pa ne zapisem, ker John je res naš, to je naš človek, ne glede na to, kakšnega političnega prepričanja je) — kandidira za asemblimana v 5. distriktu, kjer živi največ Slovencev. Vidim, da mu rojaki dajejo razne nasvete. Sicer bo mogoče John rekel: Bom že sam vodil svojo kampanjo, ne potrebujem nobenih nasvetov. Vendar pa se tudi jaz pre-

drzmem mu malo svetovati, ker sva stara kamerata. John, posnemaj taktiko našega župana Dan W. Hoana, ki je iz ljudstva, z ljudstvom in za ljudstvo. Drži se svojih socialističnih principov, a bodi dostopen vsakomur. Posebno se ne pusti obkoliti po tistih kričalcih, ki se tukaj po čikaških direktivah vsiljujejo za slovo "socialistični" voditelje. Imej pred očmi, da smo milwaučanje prej lahko brez čikaške "politike", živeli in bomo tudi sedaj in da Te ne bo volila čikaška gospoda, pač pa milwauška naselbina. Pusti Tvoje "prijatelje" naj sami ljubimkajo s čikaškimi "socialisti", ki niso nič boljši od naših. Ti pa ostani zvest milwaučanom in bodi uverjen, da bo tudi milwauška naselbina ostala zvesta Tebi in Te podpirala. Bodi z ljudstvom in ljudstvo bo s teboj, in tako bo lahko upati na zmago. Če pa se boš dal v roke onim, potem pa je poraz zagotovljen."

Tako se je Jože krepko odrezal. Bodi socialist po naši volji, pa boš izvoljen! Trunk bi rekel he-he-he in napisal bi tri kolone dolg komentar. Pa je nepotreben.

Lokalna delavska zmaga

La Salle, Ill. — V tem mestu in okolici imamo precej tovarnen; imamo tudi še tri premogovnike, ki so še ostali od nekdanjega precejšnjega premogovniške industrije. Tovarni cinka sta s 1. avgustom naznanili znižanje mezde za 20%, kot je bilo v tem listu že poročano. Delavcem je bilo odvzeto tudi nekaj drugih ugodnosti.

Matthiessen in Hegeler Zink Co. je prva uvedla te drastične ukrepe za poslabšanje življenjskega stanja svojih delavcev. Zadel je tudi premogarje v svojem rovu, ker ni unijski. Ker je brezposelnost velika, in ker pritiskajo ljudje v industrialna mesta od vseh strani, je bil odpor proti družbi jako otežkočen in javnost je mislila (dasi ni nihče odobrala družbinega postopanja), da bodo delavci molče sprejeli ta udarec ter čakali na ugodnejši čas, da se kompaniji postavijo po robu.

Delavci pa niso sprejeli udarca molče, nego so se z medsebojno agitacijo organizirali za odpor in v četrtek 21. avgusta jutraj so prvi delavci v rolling mill stopili v stavko. Vodja tega oddelka jih je nagovarjal, naj ostanejo na svojih delih, dokler se ne vrne predsednik družbe s potovanja, kajti brez njega se ne more ničesar ukreniti; delavci so rekli, da ga raje počakajo na stavki, kakor pri delu. Postavili so okrog tovarne stavkovne

Brezposelni v New Yorku pred posredovalnico

Ko je bila nedavno vzeta ta slika pred neko posredovalnico za službe v New Yorku, je stalo pred njo na trotuarju in ulici nad dva tisoč brezposelnih. V New Yorku, "najbogatejšem ameriškem mestu", je več stotisoč delavcev brez zaslužka.

straže, kar je povzročilo, da so v petek dopoldne zastavali delavci vsega podjetja, nekateri z navdušenjem, nekateri pa ker so bili v to prisiljeni. "Lojalnih" je ostalo premalo, da se bi moglo nadaljevati z obratno, ker so različni oddelki drug od drugega odvisni.

Družba je v lokalnih listih takoj raztrobila izjavo, da ne more pod nobenim pogojem pristati v staro mezdo, in če se delavci takoj ne vrnejo, bo prisiljena tovarno zapreti, kar bo število brezposelnih občutno povečalo.

Delavci se temu strašili niso dali upogniti. Izjavili so, da se ne vrnejo, dokler jim kompanija ne obljubi prejšnjega plača.

Skozi okno pisarne so zmiraj moleli oljino vejico v spravo. Obljubljali so, da vsoposajvo staro mezdo, ko hitro bodo razmere dopuščale, a sedaj nikakor ne morejo. Ker delavci vzlic temu niso odnehali od svoje zahteve, je prišel v nedeljo predsednik družbe ter naznanil, da je zahtevi delavcev ugodno. Stavkovne straže so delavcem naznanile veselo novico.

Značilno je, da so to zmago izvoljevali mladeniči, ki so vpisani v raznih departmanatih te tovarne. Stari delavci so pač kolikor toliko resignirani in udani v usodo, četudi so ostali doma. A mladina, polna energije, z življenjem še pred seboj, se je zavedla svoje položaja in svoje moči — ter zmagala s svojo odločnostjo.

Organizacijo stavkovne straže je tvorilo kakih petdeset oseb raznih narodnosti, med njimi tudi Slovenci, ki so bili v nji častno zastopani. Delavske straže so bile pri vseh vzhodih v tovarno noč in dan. Povedali so vsakemu, ki je hotel notri, mirno toda odločno, da delavstvo stavka in ostane na stavki, dokler družba ne ugodno upravičenim zahtevam. Zmagali so — čast jim!

Poročevalec.

Na Labor Day v Waukegan

Waukegan, Ill. — V nedeljo 31. avgusta in v ponedeljek (Labor Day) 1. sept. bodo v naši dualni naselbini velike reči. Če nam bi kdo pred 25 leti pravil, da bo SNPJ praznovala srebrni jubilej kot največja slovenska podpornica organizacija in ako bi nam kdo prerokoval, da bomo videli pod okriljem SNPJ velike mladinske priredbe, skoroda ne bi upali verjeti, čeprav bi si želeli urešitve takih napovedi. Tukajšnji društvi Sloga in Moška Enakopravnost sta že praznovali prvo srebrni jubilej, in drugo 20-letnico, angleško poslujoče društvo pa se pripravljajo na praznovanje petletnice prihodnjega leta. Ampak to ni glavno, kajti namen teh vrstic je sporočiti, da bomo imeli tu v nedeljo in v ponedeljek na Labor Day veliko slavlje SNPJ, združeno z zabavami in sportom. Vsa tri društva imajo v obeh oddelkih okrog devet sto članov. Pod okriljem teh ter njihovega sportnega kluba se

bo vršila v ponedeljek velika baseball tekma.

Slavnost se prične že v nedeljo. Kakor smo obveščeni, pridejo detroitski gostje že v soboto zvečer. Iz Chicaga jih spremlja Vinko Pink, v nedeljo pa pridejo izletniki iz Clevelanda, katere istotako privede sem iz Chicaga Vinko Pink. Preskrbljeno je, da bodo imeli iz Chicaga do sem znižano vožnjo vsi, ki pridejo v skupinah in so nam sporočili svoj prihod.

Tukajšnja društva bodo poskrbela, da bodo gostje in sploh vsi udeleženci čimboljše postreženi. Preskrbljena so jim tudi stanovanja. V baseballu v nedeljo se spoprime team sportnega kluba SNPJ s Hrvatima. Potem bo parada od SND. v mesto in nazaj z avti, na katerih bodo napisani SNPJ BASEBALL TOURNAMENT. Zvečer bo plesna zabava. Spodaj bo igral naš "Jakie" na harmoniko. Drugi dan (v ponedeljek) bodo gostje lahko dobili zajetek v SND, ravno tako obed. Popoldne se prične v Možinovem parku baseball tekma za prvenstvo. Tudi v parku bo vsakdo z vsem postrežen. Zvečer bo spet plesna zabava. Vabljeni na priredbe obeh dni je vse članstvo od blizu in daleč. Zagotovljeni ste lahko, da vam ne bo žal, ker se boste dobro zabavali, s posrežbo pa boste istotako zadovoljni. Igralci bodo 1. septembra pri obedu v SND, naši gostje.

Vsem izletnikom kličemo: Iskreno pozdravljeni v našem krogu!

Anna Mahnich.

Prvi ženski odsek socialističnega kluba

Cleveland, O. — Na sestanku za ustanovitev ženskega odseka v klubu št. 27 je bil nazvoč tudi Chas. Pogorelec, ki je v Clevelandu na agitaciji, in razložil namene ter cilje socialistične stranke. Razprava o vlogi ženske v današnjem javnem življenju je bila zelo zanimiva.

Vabilu za ustanovitev ženskega odseka se je odzvalo precejšnje število sodružic in simpatičark našega gibanja. Izvoljen je bil provizorični odbor ženskega odseka, čigar prihodnja seja se vrši v torek 2. sept. ob 8. zvečer v klubovih prostorih.

Vsaka sodružica naj skuša pridobiti za pristop prijateljice in znanke. Naš cilj je pridobiti v klub vse zavedne slovenske žene in dekleta v tem delu Clevelanda. S skupnim delom in združenimi močmi bomo sodelovale v borbi za izboljšanje življenjskih razmer delavskega ljudstva.

Anna Pengov, začasna tajnica.

Ali rabite perje za blazine?

ALBERT STETZ FEATHER CO. 138 Passaic St., Passaic, N. J.

Klubom J. S. Z.

Ali so se že udeležili vsi člani klubov volitev odbora JSZ? Glasovnice so bile poslone. Ker so glasovnice individualne in jo mora vsak član podpisati, jih tajniki lahko pošljejo tistim, ki se niso udeležili sej, na dom.

Rezultat glasovanja je poslati glavnemu uradu najkasneje do 15. septembra 1930.

V eksekutivno kandidira deset članov; pet jih bo izvoljenih. V nadzorni odbor kandidirajo trije. Vsakdo lahko glasuje za dva, tretjega člana v nadzorni odbor JSZ, pa izvoli izmed svojih članov srbska sekcija. V Prosvetni odsek kandidirajo štirje; tri je treba izvoliti. V nadzorni odbor slovenske sekcije kandidira pet članov; izvoli se tri.

Kandidat za glavnega tajnika je Chas. Pogorelec.

Demagogiranje Obzorovega urednika

Sheboygan, Wis. — Ko je prišel G. Staut pred nekako dvema leti iz Clevelanda v Milwaukee, ga je nam knalu zatem predstavljal clevelandski Enakopravnost. Še malo, in dobili smo tudi mi priliko, da ga spoznamo. Mnoge je omrežil s svojimi zavajanjmi, in za to bo treba še nekaj izkušnji, predno ga bodo spoznali. Lma svoje posebne metode za pridobivanje pristašev. Laska se vsakemu, katerega upa pridobiti, radodaren je s hvalo v listu in govori o slogi, o napredku, o nepristranosti in takih rečeh. — Ko je prevzel tukajšnji list, je pridno opazoval, motril, tehtal duševne moči v naselbini in razpietal svoje niti. Ker je spoznal, da pri družtvih in članstvu SNPJ ne bi uspel s svojim nacra, se je z vso silo vrgei na JPZ Sloga. Postal je njen član, priuajal je na seje in si polagoma zbral okrog sebe ljudi, katere je pripravil pod svojim vodstvom za boj proti gl. odboru Sloge. Svojih ciljev ni p. kazal odkrito, ker ne bi bil dozulj zasloble. Vzel je v zaščito vse in vsakega, ki je imel nekaj ali ima zdaj kake mržnje proti gl. odboru Sloge ali proti posameznim članom odbora. Na eni strani je trdil, da odobrava delo socialistov, na drugi strani si je prizadeval in si prizadeva, da z demagogijo očrni njihovo delo. Piše proti politiki, če je delavska, in se poslužuje fraz, ki po njegovem mnenju pomenijo narodnjaštvo.

Za tarčo vsega pa si je izbral gl. odbor Sloge. Postal je duševni vodja organiziranih napadov na glavne odbornike v družtvih in si zelo prizadeval, da jih čimbolj obliati tudi v listu.

Ker je on imel na razpolago list, v katerem je obrambi oviral razmah, napade pa razpletal na vse strani in iskal v ta namen pomočnike, se mu je posrečilo dobiti precej članstva na svojo stran, katero je začelo pošiljati proteste, zahteve za odstop glavnega odbora, potem še iniciativo, da se ga odpokliče, in začel končno tudi z akcijo za sklicanje izredne konference društev. Na vsak način hoče prisiliti glavni odbor, da odstopi, in če to ne bi šlo, da se ga odstavi. Za razlogo ni izbiral. Glavni odbor naj se kaznuje z izključitvijo iz urada, ne da se bi mu na pristojnih instancah dalo priliko zagovora ali da se bi ga obtožilo, kakor bi zahtevala poštna procedura.

Konferenca društev, za katero je prišla iniciativa pod njegovim vodstvom, naj bi po njegovem zatrjevanju v Obzoru napravila red in mir v Slogi. Bila pa je v resnici sklicana za boj proti odboru. On je za mir in slovo v "Slogi" le tedaj, če bo popolnoma pod njegovo oblastjo. Ako bi hoteli mir, tedaj bi tak cilj oni prav lahko dosegli s tem, da bi prenehali s škodljivim in krivičnim bojem.

Na čelu te gonje za neslogo in proti gl. odboru so faktično le štiri osebe pod vodstvom Stauta, katerim služi Obzor.

Glavni odborniki so ljudje, ki so za "Slogo" vsekakor precej storili in imajo zanjo toliko zaslug, da so vredni priznanja, ne pa napadov in nezaupnic. Ko se vzrujeno članstvo enkrat umiri, bo to resnico spoznalo in mu bo žal, da se je pustilo toliko časa zavajati v škodo svoje organizacije.

Nobeno varanje ne more biti trajno. Tudi Staut je danes bolj oddaljen od svojih ciljev kot je bil ko je prvič zavihtel svoj bridki meč proti glavnemu odboru. To je garancija, da umazana borba ne bo slavila zmage. Za orjunske metode med Slovenci v Wisconsinu ni mesta. — F. Sepich.

Nekaj dobrih nasvetov

Milwaukee, Wis. — Štirinadset — opoklomočenih? — zastopnikov društev JPZS, je bilo priglasih za "konferenco" prošlo soboto. Ker sem prepričan, da to ni bila zadnja "konferenca" — za "dosego miru v naselbini", si jemljem prostost, navesti za prihodnjo nekaj nasvetov in to v zvezi strogimi prepovedi mr. S., oziroma mr. ceneta in drugega aličnega oseba iz glavnega stana za "mir in složnost".

Na dnevni red naj pridejo sledeča vprašanja, če razprava za bodočo "bratsko" pljuvanje na glavni odbor ne bo vzela ves dragoceni čas:

1.) V koliko bi škodovalo naši Zvezi, ako bi bivše glasilo pisalo o smislu sprejetih resolucij, to je, v duhu razrednega boja in učilo članstvo, da se mora delavstvo organizirati politično in gospodarsko in obenem izobraževati v borbi za boljše pogoje in odpravo kivičnih družabnih razmer?

2.) Ali je bil razvoj, recimo SNPJ, ali KSKJ, oviran zaradi delovanja prve na podlagi socialističnih, in druge na podlagi verskih principov? Kako je bilo mogoče, da je SNPJ, postala najjačja in najboljša podpornica organizacija med ameriški Slovenci?

3.) Ali bi JPZS škodovalo, če bi njeno glasilo razširjalo med članstvom nauk resnice, namesto da razširja "narodnjaško" nestrpnost?

4.) Zakaj lastnik bivšega glasila ni podpisal pogodbe, katere mu je bila prečitana na konvenciji in glede katere je pred vsemi delegati izjavil, da je popolnoma sprejemljiva?

5.) Ali se "uporno" članstvo zaveda, da St. pogodbe zaradi tega ni podpisal, ker hoče, da bo on izdal ukaz glavnemu odboru, ne gl. odbor njemu navodila in naloge, in

da je njegov odpor proti glav. odboru imel namen spraviti ta kamen s poti do njegovih častihlepnih čeljev?

6.) Ali je bila zadnja konvencija pravomočna ali ne? Ali so bili po članstvu izvoljeni delegati razumni ljudje ali samo avtomati?

7.) Ali se "uporno" članstvo zaveda, da s podpiranjem ciljev lastnika glasila sramoti organizacijo, samo sebe in glav. odbor? Ali se članstvo zaveda, da krši lastnik poštno stave Z. D. s tem, da izdaja list z znakom in naslovom naše organizacije in to proti izrecnemu in uradnemu povelju glav. odbora?

8.) Ali se to članstvo zaveda, kaj je iniciativa ali referendum, da se mora glavni odbor predno se ga odpokliče ali skuša odpoklicati, obtožiti in mu dati priliko, da se zagovarja?

9.) Zakaj je lastnik glasila cenzuriral dopise članov naše organizacije? Zakaj je cenzuriral članke Tiskovnega odbora in brez vednosti glav. ali Tiskovnega odbora priobčeval vse, kar je povzročilo ali poglabljalo razdor v organizaciji?

10.) Ali se članstvu ne zdi sumljivo, da so med kričaji in razdiralci baš oni člani, kateri se najbolj navdušujejo za naš dom, za naš narodni ponos in vse druge lepe čednosti?

11.) Ali imajo Slovenci bolj potrebne delovate za "narodnjaštvo" in komedijantko propagirati našo narodno pripadnost, kakor delovate za delavske interese, za izboljšanje neznosnih razmer in za boljše bodočnost človeštva vobče?

12.) Ali nimamo v naši naselbini že dovolj britkih izkušenj glede delovanja raznih narodnih odrešiteljov, kateri so se že večkrat ustili med nas, in mamili ljudstvo z vihtenjem narodnih zastavic, bander in lepodoneh narodnjaških fraz, medtem ko so v resnici imeli pred seboj le svoje sebične in svoje osebne interese?

Rabite razum! Razsodajte vsako stvar na podlagi resnične bratstva in pravičnosti in ne na podlagi antipatij do te ali one osebe, na podlagi podlih osebnosti!

Kadar stopi pred vas član glavnega odbora ali kateri drugi član tega ali onega društva, poslušajte mirno in razsodajte na podlagi resnice in ne na podlagi osebnega prijateljstva ali nasprotstva. S tem boste prišli do zdravega prepričanja in našli jedro resnice. Ako bo vsak član to storil, se ne bo več ponovil ozi. žalostni prizor, ki se je pripetil na neki zimski seji društva št. 1., ko so se goto zaslepljeni smejali in glasno govorili med govorom glav. predsednika, ki je blebetal nekdo izmed njihovih pripadnikov, so mu ploskali, ne da bi vedeli, kaj je govoril glavni predsednik.

Spartak.

Zadružna banka

Ljubljana, Jugoslavija,

V LASTNI HIŠI, MIKLOŠIČEVA CESTA 13, BLIZU GLAVNEGA KOLODVOGA, SE PRIPOROČA ROJAKOM V AMERIKI ZA VSE GOSPODARSKE POSLE, ZLASTI:

- 1.) sprejema denar za hranilne vloge ali za tekoči račun proti najbljšeju obrestovanju.
- 2.) posreduje najcenejšo dostavo denarnih pošiljk iz Amerike v domovino in obratno.
- 3.) posreduje v vseh gospodarskih zadevah hitro in po ceni.

Denar, ki se namerava poslati v staro domovino, naj se nakaze na račun Zadružne banke na Amalgamated Bank of New York, 11-15 Union Square, New York, N. Y., istočasno naj se Zadružno banko o tem obvesti in naroči izplačilo. Naš upravni zastopnik za Ameriko je Joseph Menten, 15824 Normandy Ave., Detroit Mich. Obračajte se nanj.

Obračajte se v vseh bančnih poslih za stari kraj na Zadružno banko v Ljubljani.

MOŠKE OBLEKE

100% IZ ČISTE VOLNE

\$16.50

LAWDALE CLOTHING HOUSE

3649 West 26th St., blizu Lawndale

TISKOVINE

SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA
ATLANTIC PRtg. & PUB. CO.
2656-58 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.
Tel. Landale 2012

A. H. Skubic, preds. — J. F. Korecky taj.

V naši tiskarni se tiska "Proletarec".

PAVEL DOROHOV:

Prevedel Ivan Vuk.

SIBIRSKI PUNT

Ruski roman iz dni državljanske vojne

(Nadaljevanje.)

Širokoobrazni vojak, ki je prej govoril in ko je ves čas stal molče poleg Bodriha, zakliče s plamtečimi očmi:

"Vse na bajonete!"

Zapovedujoče zveni trd glas. Bled kupček časnikov se stisne še bolj. Dva, tri revolverski streli padejo. Zategli, glasni smrtni kriki pretrsejo prašni zrak in se izgube v stoglasovnem tuljenju vojakov.

Bodrih čaka molče...

Ko se je vse končalo, se vzpne visoko in njegov glas zveni po polku:

"Sodrug, jaz sem Ivan Bodrih — član revolucionarnega štaba sovjetske armade in sem od štaba poslan k vam. Pozivljam vas v imenu revolucionarnega ljudstva, da greste z nami proti gospodi, proti kapitalistom in grajščakom, proti vsem, ki so naše ljudstvo stotletja sem tlačili. Sodrug..."

Bodrih obmolkne. Z daljave zveni grmenje topov.

"Sodrug, slišite! To so naši polki, ki so udarili na Čehel!"

"Hura!"

Od prvega v vrsti stoječega pa do najdaljšega zveni po vsem polku, po celem prostoru in po celi vasi:

"Hura!"

Širokoobrazni dvigne roke.

"Sodrug! Naj živi oblast sovjetrov! Hiti mo našim bratom na pomoč!"

... Ko je Bodrih vkorakal s svojima polkoma v Smolenko, je bilo vse končano. Maksimovi jezdecji so dirjali čez polja in okrog vasi, lovili bežeče Čehel in zbirali orožje. Bodrih je poslal štabu poročilo o pridružitvi polka regularnih trup k vstašem.

Maksimov oddelek je medtem zaprl Poljakom pot v vasi Znamenskoje, petnajst vrst od Mariinskoje. Poljaki so odskočili nazaj in zadeli na Kiseljova, ki je zapovedoval spuntanemu polku. Poljaki so se vrgli na levo. Tam jih je sprejel Bodrih s svojimi strojnimi. Desno jih je čakal Jacob Liskin in Molodih.

Zaman so Poljaki poskušali pretrgati železni obroč. Zgubili so polovico svojih ljudi in so se morali proti večeru predati.

Deset vrst od železniške proge se je slišalo grmenje topov.

"Slišite, Maksim Ivanovič — grmenje topov."

"Da. S petruhinom so se spoprijeli."

"Tako bo."

"Ah... Prepóžno smo prišli."

Patrolja javlja:

"Beli obstreljavajo postajo Maksjutkina. Postaja v rokah vstašev. Za hrbotom belih je postaja Bolejskaja — in ta je zasedena samo od železničarjev."

Maksim je poslal štabu poročilo in hiti k postaji Bolejskaja.

Zvečer je zasedel postajo.

"Ste zvezani brzojavno z vlakom?"

"Da."

"Poleg tega je še kak osebni vlak?"

"Dosedaj nobeden."

"Govori resnico, drugače ti razbijem glavo!"

Mladi brzojavni uradnik odgovori užaljeno:

"Prosim, da se mi veruje, sodrug. Tudi jaz sem proletarec."

"Dobro. Ostani pri aparatu. Kolikor hitro dospe kakšno poročilo — javi. Ta dva od druga ostaneta tu."

Pol vrste pred uvoznim signalom se je proga razdrla.

Kratko pred svitanjem je prišlo poročilo od Kiseljova.

"Tri vrste od železniške proge so postavljene naši topovi. Vlak se bo v jutru obstreljeval."

Maksim je šel k obrazu. Potrkal je u radnika po plečih.

"No, fant, ne spi. Takoj boš imel delo."

Maksim gre na peron in koraka gor in dol. Kadi cigareto, eno za drugo in napeto posluša v smrak.

Za stepe brzine krvavordeči solnčni snopovi čez nebo.

In s prvimi žarki zagrmijo v daljavi strel topa.

"Eden... dva... trije... štirje..."

In zopet:

"Eden... dva... trije... štirje..."

Maksim se nasmehne.

"Naši štirje topovi delajo."

Zbeži k aparatu:

"Brzjavi! Rdeči se bližajo postaji. Potrebna največja naglica, drugače prerežejo umik."

Pri aparatu vlada sedi vojak. Poleg njega polkovnik, poveljnik oddelka.

"Bolejskaja kliče, gospod polkovnik: 'Rdeči se bližajo postaji. Potrebna je največja naglica, sicer nam preprečijo umik.'"

"Vse?"

"Ničesar več?"

Baterija je obstreljevala vlak z veliko skrbnostjo. Strelji so padali v neposredni bližini. V naslednjem trenutku lahko najdemo vlak.

"Hudiča! Od kod so prišli ti rdeči? Od kod artilerija?"

Polkovnik je stopil sam na lokomotivo.

"Nazaj! Polna para!"

Strojvodja potegne za ročaj.

Nasprotnik je spremenil smer strelbe. Začel je obstreljevati progo, sledeč hodu vlaka.

Polkovnik je sunil glavo iz lokomotive in pogledal nazaj.

"Polno paro!"

Vlak je dirjal. Granate so eksplodirale čisto v bližini.

"Hitro, hitro!"

Ze se vidi postaja. Uvozni signal je odprt.

Se eno vrsto, še pol vrste...

V strašnem grmenju in žvenketanju, lomljenju in škrtanju železnega ogrodja so se zadušili divji kriki z grozo objeti ljudi...

Lokomotiva, vozovi so se nakupčili eden na drugega, prevračali, razbijali... Vpognjeni in razbiti deli železa, lesa, roke, glave, noge, stoki...

S postaje planejo Maksimovi jezdecji.

Deset polkov združenih trup Kiseljova in Petruhina se je postavilo v vrsto pred postajo. Rdeči prapori plapolajo, bajoneti se slišijo, topovi rožljajo.

Kiseljov in Petrunin jezdit na čelu štaba, pregledujoč polke.

"Sodrug, naša borba se bliža koncu. Sovjetske čete so že ob Irlišu. Kmalu bodo plapolale rdeče zastave naše delavsko-kmečke republike. Naj živi oblast Sovjetov!"

Na kmečkih, zaraščenih obrazih drhti smehljaj, oči se zasolze.

"Hura!"

V polnem bojnem redu koraka polk za polkom mimo štaba.

Prva delavska armada koraka svojim bratom za Uralom nasproti.

Za reko Irliš vzhaja rdeča zvezda.

(KONEC.)

S konvencije K. S. K. J.

V nedeljo 17. avgusta je bilo na deseti cesti, ki tvori mejo med Waukeganom in North Chicago, potrkavanja kakor "v starem kraju", vse v počasi sprejemanja delegatov konvencije Kranjsko-slovenske katoliške jednote. Od 4. zjutraj pa do 2. popoldne so potrkavali zvonovi svojo pozdravno pesem. Ob 10. popoldne se je začela slovesna maša, ki je trajala do 12:30. Pel je tudi Banovec. Svečanost je bila jako pompozna, da bi napravili čimvečji vtis na delegate in delegatice. Kot vidim, Banovec povsod vabijo. Tudi na hovem banketu je pel. Na njegovem koncertu v Waukeganu pred meseci, kakor tudi na Šubljem in ge. Lovštevce, prijatelj od fare ni bilo. Koncert je bil Banovec, pa bi se spodobilo, da bi prišli. S tem, da ga dobivajo v cerkve, ga izrabljajo v reklamo svojega ksefta.

V nedeljo 17. avgusta ob 2. popoldne, ko je bila maša in jučina končana, so se razvrstili v parado na piknik v Mržinovem parku. Vitezi svetega Jurija so marširali v uniformah in bridke sablje so imeli pripravane. Tudi brez godbe niso bili. Osem svetih in ameriških zastav je "ponosno vihralo". V povorki so bili najbolj zastopani otroci cerkvene šole in starejši člani tukajšnjih društev K. S. K. J. Delavcev je bilo v paradi prav malo. Jim pač ni bilo za tak pomp. Nedeljski del konvencije je bil zaključen na pikniku z neuradnimi debatami in kritikami. Razen svete maše ima tudi KSKJ probleme, ki so od tega sveta in se je treba z njimi jako posvetno ukvarjati.

V ponedeljek 18. avgusta so otvorili konvencijo z mašo ob 8. zjutraj, zborovanje pa kako uro pozneje. Ker poverilni odbor ni bil še gotov s pregledovanjem spovednih listkov, so ostali čas porabili z avtomobilsko vožnjo v Mundelein, kjer so jim razkazali zavode, v katerih se vežbajo bodoči vitezi, vojskujoče se cerkve. Zvečer se je vršil banket, na katerem je bila visoka in nižja duhovščina ter zastopniki posvetne oblasti in katoliški proletarijat. V imenu kardinala Mundeleina je pozdravil delegacijo škof Bernard Shiel in ji dal svoj blagoslov. Slavnostnih govornikov je bilo precej, toda do besede so prišli oziroma so jo dobili le tisti, ki imajo kako "čas". Povedal je svoje v "ognjevitom" govoru Tone Grdina, konzul Kolumbatović, državni pravnik Smith, poslanca

Lyons in McDonough, župana mest Waukegan in North Chicago, nortčikaški policijski načelnik itd.. Pela sta Banovec in Miss Grahek, predsednik o-mizja pa je bil Rev. Butala, ki službuje na waukeganski fari. Razen teh so bili tudi domači govorniki. Čast nagovoriti goste v imenu JSKJ je imel njen podpredsednik Paul Bartol, ker je tako želel predsednik te jednote Anton Zbašnik, kajti slednji je delegat KSKJ. Sploh je bilo na banketu veliko hinavščine, kot je že navada. Ljudje si nadenajo maske, pa govore kar ne mislijo, ali pa kar tjavendan.

Delegat je na konvenciji mnogo, toda se smatrajo — razumnejše vsaj — da so zapostavljene. Le tu in tam je bila kaka imenovana v konvencije odbore, "da bo tudi ena ženska zraven". Ene so se vsled tega zelo pritoževale, ampak bolj med seboj in v pogovori z delegati, kakor pa na konvenciji.

Poročila glavnih odbornikov so bila na rešetki dva dni. Enim odbornikom je bilo zelo vroče. Predsedniku Grdinu so dali priznanje za njegovo delo, ki ga vrši za KSKJ, bolj ostri pa so bili z gl. tajnikom Zalarjem. Rev. Černe iz Sheboygana je oster in za glavnega tajnika je imel nepohvalne besede. Tajnik Zalar ni eden tistih, ki se bi podal kar takole, kajti prišel je na konvencijo pripravljen s pristaši, s katerih pomočjo se je branil. Fajmošter Černe je zelo kritiziral nespo-sobnost enotnih uradnikov pri investiranju imovine. Pravijo, da so ene vlozbe v bonde tako riskirane, da se je bati velike izgube, nekaj pa je že šlo v vodo. Tolažijo se, da bodo tudi druge jednote prišle v neprimike. Krivdo za izgube vale drug na drugega.

Delegacija je bila razdeljena v tri "bloke". Ker med njimi ni bilo načelnih razlik, so pripadniki prestopali zdaj v ta,

John Metelko, O. D.

Preiščemo oči in določimo očala
6417 St. Clair Ave.,
CLEVELAND, O.

Pristopajte k

SLOVENSKI NARODNI
PODPORNI JEDNOTI.

Naročite si dnevnik

"PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00,
pol leta \$3.00.

Ustanovljajte nova društva.
Deset članov (ic) je treba za
novo društvo. Naslov za list in
za tajništvo je:

2657 S. LAWDALE AVE.,
CHICAGO, ILL.

SLOVENCEM PRIPOROČAMO

KAVARNO

MERKUR

3551 W. 26th St.,
CHICAGO, ILL.
(V bližini urada SNPJ in
Proletarca.)
FINA KUHINJA IN
POSTREŽBA.
KARL GLAŠER, lastnik.

VINKO ARBANAS

1320 W. 18th St., Chicago, Ill.
Telefon Canal 4340.
SLOVENSKO-HRVATSKA
TRGOVINA CVETLIC.
Sveže cvetlice za ples, svadbe,
pogrebe itd.

Dr. Andrew Furlan

ZOBOZDRAVNIK
vokal Crawford and
Ogden Ave.
(Ogden Bank Bldg.)

Uradne ure: Od 9. do 12. dop.,
od 1. do 5. popoldne in od 6. do
9. zvečer. Ob sredah od 9. do
12. dop., in od 6. do 9. zvečer.
Tel. Crawford 2893.
Tel. na domu Rockwell 2816.

Dr. John J. Zavertnik

PHYSICIAN and SURGEON
Office hours at 3724 W. 26th Street
Tel. Crawford 2212.
1:30 — 3:30 — 6:30 — 8:30 Daily
at Hlavaty's Drug Store
1558 WEST 22ND ST.
4:30—6:00 p. m. daily.
Except Wed. and Sunday only by
appointments.
Residence Tel.: Crawford 8440

Prva Jugoslovanska

restauracija

DOMAČA KUHINJA

Otto and Jerry

Miškovsky,

lastnika.

4047 W. 26th Street

Se priporoča Slovincem v poset

Martin Baretincic & Son

POGREBNI ZAVOD

324 Broad Street

Tel. 1475. JOHNSTOWN, PA.

Royal Bakery

SLOVENSKA UNIJSKA

PEKARNA.

ANTON F. ŽAGAR,

lastnik.

1724 S. Sheridan Rd.,

No. Chicago, Ill.

Tel. 5524.

Gospodinj, zahtevajte v trgovinah kruh iz naše pekarnice.

ŠTIRI KNJIGE CANKARJEVE
DRUŽBE ZA \$1

in 10c za pošiljalne stroške.

Pošljite naročilo Proletarcu.

Velika izbira raznih drugih knjig.

Pišite o cenik ali pazite na onega, ki izide od časa do časa
v Proletarcu.

Wm. B. PUTZ

Cicero's

LEADING
LARGEST
OLDEST

Florist

Cvetlice in venci za vse slučaje.

5134 W. 25TH ST., CICERO, ILL.
Tel.: Cicero 69. Na domu Cicero 2143.

za povratek, pa je bila zavržena z ugotovitvijo, da on ni tak človek, ki bi bil še vreden postati član tako dične katoliške jednote. Matija je bil zelo jezen, precej robantil in rekli so, da je šel takoj v Chicago. Šalili so se, da se bo najbrž pri tožil proti temu postopanju v dopisu, ki ga da objaviti Prosveti.

Veliko razprave so imeli radi vprašanja centralizacije bolniške podpore. Sedaj imajo ena društva centralizirano, druga pa svojo. Sklenjeno je bilo z 120 proti 101 glasovom, da ostane po starem. Glasovali so polmensko.

Ime Kranjsko-slovenska katoliška jednota ostane. Debat o "kranjski" opišem prihodnji, ravno tako volitve odbora in drugo. — Poročevalec.

ZNAMENIT ZDRAVNIK
PRIPOROČA

"Chicago, Ill.—Trpel sem zadnje čase na neprebravnosti in deloma na črevesju, čigar vzrok je bila zaprtje in slab apetit.

TRINERJEVO GRENKO VINO me je rešilo tega stanja skoro takoj. Dr. O. W. June, Chicago Medical School."

Za ojačanje rednega delovanja želodca, črevesja in žolca, vzemite Trinerjevo grenko vino redno trikrat dnevno. V vseh lekarnah.—Dept. 27.

Sodrugom v Clevelandu.

Seje kluba št. 27 JSZ. se vrše vsak prvi petek ob 7:30 zvečer in vsako tretjo nedeljo ob 2:30 popoldne v klubovih prostorih v Slov. narodnem domu. Sodrug, ihažite redno na seje in pridobivajte mu novih članov, da bo mogel napraviti čim več na polju socialistične vzgoje in v borbi za naša prava.

Anton Zornik

HERMINIE, PA.

Trgovina z mešanim blagom.
Poči in pralni stroji naša
posebnost.
Tel. Herminie 2221.

OGLAŠEVALCE V PROLETARCU

vam priporočamo v naklonjenost.
Ako vam lahko postrežejo enako
dobro kakor drugje, zaslužijo, da
jih patronizirate! Povejte jim,
da vas veseli,

ker oglašajo v Proletarcu

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI
JE

NARODNA TISKARNA

2142-2150 BLUE ISLAND AVENUE
CHICAGO, ILL.

Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvaškem, Slovaškem, Češkem, Poljskem,
kakor tudi v Angleškem in Nemškem jeziku.

Naša posebnost so tiskovine za društva in trgovce.

Sto izvodov za dva dolarja

V agitacijske namene pošljemo sto izvodov "Proletarca" za dva dolarja. Naročite jih, kadar imate večjo sejo, veselico, shod, predstavo ali kako drugo priredbo, in jih razdelite med udeležence s priporočilom, da naj se nanj naroče. Pošljite naročilo pravočasno!

Slabe čase

se lahko prebrede, ako imate hranilno
vlogo v zanesljivi banki.

KASPAR AMERICAN
STATE BANK

1900 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Adam Milkovič: SUŽNJI KRVI ROMAN ČUVSTEV IN NAGONOV ČLOVEKA

(Nadaljevanje). Pier Argoso je že petnajsto leto hodil v isti rov. Bil je brezkončen ta rov; en sam labirint, kamor solnčni prameni ne prodre nikoli in nikdar. Njegove roke so bile grčave in ovite v mrežo žil: prava slika trpljenja! Kadar je ugasnilo za gorami solnce pa je zavrelo iz zemlje. Sto in sto izsušenih obrazov se je oziralo h krvaveči zarji in jo poljubilo. Potem so se vsi ti tisoči okostnjakov molče razpršili, kakor se razprše ljudje ki so pravkar utekli smrti. Pier je navadno zasedel v polzasenčene ulice. Tam v predmestnih beznicah je pil in v kvartal pozno v noč in iskal življenja, ki ga v podzemlju ni bilo. Tu pa je bilo, o dosti ga je bilo — a za ljudi ki morajo ves dan gledati smrti v oči, nikoli ni bilo. Mlade ženske so udarjale po tamburah, prepevale s hripavimi glasovi zategle španske napeve in proseče zavijale oči, kakor da bi hotele povedati: Dajte nam denar in igrate vam bomo vso dolgo noč do zore, da bodo vaša srca pozabila, da zeva zemlja po vaših skeletih — o črvi močnejši, ki zasajate zemlji železa ostrino v njeno srce! Stasite ženske bujnih prsi so hodile od mize do mize, prodajale za mal denar pozlačene školjke, rože in slaščice ter se naslanjale s svojim telesom na sključena ramena moških. Bili so tam komedijanti, ljudje skrivnih moči, ki so pretvarjali vino v vodo, jedli železo in si zasajali bodala v telo. O, tam je bilo življenje! In Pier je pil, še drugim je dal piti, dokler ni obrnil žepa in se pogreznil v noč. Iz noči v mrak, iz mraka v noč, to je bila večna pesem njegovega življenja. Krvavo rdeče je lezlo solnce za pečeno gričevje. Madalena si je ravno zadržila oči od vratu apaske ruto, ko stopi k njej črna polta mati. "Pri Bogu se ti zaklinjam, nocoj ti zavijem vrat, Madalena."

"Proč!" je sisknila črnolaska. "Še preden vzide ščip, zapustim ta dom prokletstva za vedno. Vi pa si nalovite srak in jim zavijajte vratove po mili volji..." Potem je povila nekaj obleke in je odšla. Sklenila je, in se zaklela v srcu, da ne prestopi nikdar več domačega praga. Črna mati je gledala za njo skozi zamazano šipo in je nagnila steklenico žganja. Kakor velika, krvava rola je vstajal iz za pečene griča ščip, ko je bežala Madalena po kamenitih ulicah od doma. V svitu vstajajoče rože je srečala v mračni ulici pijanega človeka — svojega očeta. Opohtel se je, nerazumljivo mrmral in ostudno proklinjal. Hči je planila k njemu: "Dajte mi denar! Od doma moram," se je zgrudila pred njim na kolena. "Vrag te vzemi!" je zarežal oče. "Kdo si? Jaz te ne poznam, dekle. Vendar, ako že hočeš z menoj, dam ti, evo še dve pezeti imam, ha, ha, ha..." Zamajal se je, pograbil dekleta z rokami, trgal raz nje oblačilo, potem pa se zavalil po tleh. Madalena se mu je iztrgala, zakričala: "Oče!" in zbežala v noč. Od tega dne je bila ulica njen dom. Grob njene prve matere je bil že poraščen s travo, ko se je plazila nekega poznega večera po starem delu pokopališča. Tu je bila pač edino varna pred stražarji, ki so v onem času izdatne preganjali prostitutke po zakotnih ulicah. Med grobovi pa niso stikali, in Madalena se je tisti večer zatekla med nje z razcanim mladeničem. "Oderuška si," ji je očital on, ko sta stala za orumenelo cipreso. "Kaj še nimaš dosti? Na, tu imaš še zadnjo pezeto." Madalena je hlastnila po novcu, potem pa se glasno nasmejala, da so zaječale tihe gomile in zatrepale speče ciprese, ki so stale kakor nepremični stražarji kraj njh. Iz za temnega oblaka je prisilila krvava mesečina. Beli nagromni kamni so zazareli kakor motno goreče baklje iznad grobov. Tisti hip je Madalena planila kvišku. "Kriste!" Samo ta krič je vrgla v nebo potem pa zbežala — zbežala je od groba svoje prve matere. Počasi se je dvigala položena trava na materinem grobu in iz vsake bilke je ječalo: Prokleta! Prokleta! Iz temnih ulic starega dela mesta je zaslila Madalena v tajna podzemna skrivališča. Tam za staro vojašnico, kjer pritaka majhen potok v reko, je bila velika votlina. V prejšnjem času je bila služila skladišču municije. Ko pa so dogradili novo vojašnico, so ta skladišča izpraznili. Vanj so se zatekle propadle ženske. Dolg, z opeko in skalami obokan hodnik je vodil v malo večji vlažen prostor. Mračna, plapolajoča svetloba petrolejek je obevala izžete obraze žensk, ki so polegale po slamo kritih tleh, se krohotale, ali pa prepirale. Tisti večer, ko je pribežala Madalena v ta rov, sta se zagrebla v njo dva izsušena živa okostnjaka in bulila v njene črne oči. V drugem kotu sta prepevali dve žensčini s hripavimi glasovi, pačili obraze in se gugalji s pijanim človekom, ki je sedel med njima in tolkel po razglašeni gitari stare španske melodije.

V tej živi grobnici propasti je imela mlada Spanka odslej novo zavetišče. Z drugimi ženskami, ki se jih je priključilo čisto prav mnogo, je vabila z žvižgi in polglasnimi klici mimo idočih moške. A neko noč, zunaj je razsajal vihar, je kanila Madaleni nova misel v glavo. V podzemlju je bilo nadvse živahno: smeh, hahljanje, krotot, vmes nečisti kriki, cviljenje in težke kletve, to je bil odmev valujoče krvi. Časih se je glasila zategnjena pesem in se med cviljenjem in krikom vlekla brez konca in kraja. Madalena je ušla v mrežo mladeniča, ki mu je zadoščalo, da si je po enkrat na mesec z britvijo postrgal mah raz brade. Omamila ga je, da ji je dal pest denarja. Zasadila mu je pogled svojih lepih hoči v srce, ga trgala in razdvajala — in fant ji je dal še uro povrhu. S tem bogatim plenom je Madalena drugo noč zbežala... Prešlo je leto dni. Madalena je taval ob morju. V dalji so plule ladje in veselo tulile sirene v nastajajočo noč. Takrat se je Madalena spomnila svojega brata. Osem let je že preteklo odkar je odšel od doma. Bil je vedno vesel; ah, komaj da se ga še spominja. Majhna deklica je bila, ko je izginil. Tudi on je bil majhen. Slišala je, ko je mati za njim jokala. Mornarji so ga vzeli, ko se je igral na obali. Samo to ji je ostalo v spominu in še to je v njej kakor mračne sanje. Zakaj od tistega časa se ni vrnil nikoli več. Odpeljali so ga v tuje dežele, pozabil je na dom, pozabil na mater in očeta in pozabil na njo, čeprav sta se tolikokrat igrala tam na obali in plezala po brzojavnih drogih. Madalena je povesila oči. Čutila se je zapuščeno, kakor se čuti zapuščenega človek, ki pogleda naenkrat sam vase in spozna, da nima nikogar, h kateremu bi zapuščen pribežal in se mu izpovedal. Strmela je v morje. Val se je boril z valom, kakor se bori človek s človekom v borbi za obstanek. Tedaj se je iz pristanišča oglasilo veselo prepevanje in igranje. V črnolaski je zavalovala kri. Življenje? Da, tam je življenje, tja pojdi Madalena! Madalena je sunkoma dvignila glavo, se nasmejala in odhitela sladko vabečim glasovom naproti. O, tam je bilo življenje! Igrali so, peli, in plesali vsi razposajeni in potlačeni v oblak dima in prahu. Na vzvišenem prostoru so prepevala mlada, v lice ogorela dekleta in udarjala ob pojoče strune. Nekdo je pod njimi tolkel takt po starem, trdem pokrivalu in se na široko krohotal divje plesočim parom, ki so se zaganjali kakor podivjani valovi zdaj sem, zdaj tja. Madalena se je perila skozi nje in se usedla. Od mize do mize se je valila kopica ponočnjakov in glasno prepevala z onimi, ki so udarjale po tamburah in nagibale glave. Mlada Spanka je sedela v kalnem svitu, potlačena v kot in se je vsakomur, ki je obvisel s pogledom na njej, sladko nasmejala. Trojica veselih mornarjev se je prigugala do nje, jo ovila okoli pasu in ji sladko govorila. Madalena se je polotožno smehljala, jih ščipala in gladila po zagorelih licih. Ze so kovali načrte, se pogajali za ceno, ko nekdo izmed njih — prav oni, ki ga je hotela kot prvega zvabiti — vstane, izboči oči in se upre z iztegnjenimi rokami v dekleta. "Kako ti je ime, dekle?" "Ime?" se je nasmejala ona in ga potegnila k sebi. "Madalena me kliči, tako mi je ime." "Kaj?" je bolesto zategnil mornar. "Ne čudi se, fant!" je nagnila čašo črnolaska, "Madalena Argoso ni ženska..." "Kaj? Ti? Madalena?" je zatulil mornar in odskočil. "Vi se čudite — gospod?" "Madalene, Madalena," je zaječal mornar in bežal kakor beži človek le pred nečem strašnim in groznim. Madalena je vztrepetala in razširila oči: "Kdo je ta človek?" "E," je zategnil oni drugi, "to je naš sodrug Inor." "Inor?" je iztrgala Madalena iz prsi, potem pa se zagnala proti vratom. Zunaj je stal brat naslonjen ob zid in je jokal... Se stra se mu je vrgla pred noge in ga ovila z rokami. One tam v kotu so udarjale ob strune in prepevale s hripavimi glasovi v zvezdno noč. Naslednjega dne sta se zopet ločila. Brat je moral naprej na pot. Stal je na krovu kakor kip bolečine in solzo je imel v očeh. Z mrtvim pogledom je bulila Madalena v odhajajočo ladjo... (Dalje prihodnjič.)

KANDIDATJE V ZADREGI Kapitalistični kandidatje so precej v zadregi, ker jim fraze o prosperiteti ne bi prinesle mnogo glasov. Eni si pomagajo z napadanjem Hooverja, samo da se prikupijo volilec. Ostali pa so se oprijeli prohibicije. In čudno, delavci se na to vado zopet ujemajo. Je pa čezdalje več takih, ki so z demokracijo in republikanci obračunali.

Smrtna nezgoda rojaka

Arma, Kans. — Dne 7. avgusta sem prejel brzojavko iz Superiorja, Wyoming, da se je v premogorovu smrtno ponesrečil moj brat Louis Gorenc. Hudo me je zadela žalostna novica, temhujše, ker mi je še pred kratkim pisal, da me ob prvi priliki obišče, ker se že nisva videla 18 let. "Nevarne so majne tukaj v Wyomingu," mi je pisal; "ali če sem odnesel zdrave kosti iz Karpotov in pozneje s soške fronte, upam, da mi bo tudi tukaj sreča mila še leto ali dve, potem pa z bogom premogovniki in dežela pelina." Nameraval je namreč iti nazaj v staro domovino. Ali ne, sreča mu ni bila mila; ko je dejal v rovu, se je utrgala skala nad njim ter mu uničila vse upe in načrte. Bil je na mestu mrtev. Pokojni je bil doma od Svetega Duha pri Krškem, star 38 let. V Ameriki je bil 8 let. Ves čas je bil naročnik "Prosvete" in "Proletarca". Tukaj zapušča vdovo s 3-letnim sinčkom, mene brata in sestro. V stari domovini zapušča mater, 3 sestre in enega brata. Bil je član društva št. 134. SNPJ v Superior, Wyo., katero je v znak bratstva sožalja pozval na krsto krasen venec. S sporazumom rockspringskih društev je uredilo tako, da so v nedeljo 10. avgusta preselili njegovo truplo v dvorano Slovenskega doma. Od tam se je ob 2. popoldne ob večer. Udeležbi člansva društev, znancev in prijateljev iz Superiorja, Rock Springsa in Dimondville vsi členi pogreb na pokopališče v Rock Springs. Nagrobni govor sta imela predsednik društva št. 134, Superior, in predsednik društva št. 10, Rock Springs. V imenu družine in ostalih sorodnikov pokojnega izrekam pri srčno zahvalo vsem za darovane vence, cvetlice, izraze sožalja in vsako pomoč v veliki nesreči in žalosti. Hvala tudi vsem, ki ste me pričakovali na postaji v Rock Springs in me zopet spremlili, ko sem se vračal. — Ti pa, dragi naš Louis, ki si mnogo pretrpel v življenju, naj ti bo miren počitek. Onranimo Te v blagem spominu.

Martin Gorenc. 25-letnica SNPJ v Indianapolisu

Indianapolis, Ind. — V soboto in nedeljo 30. in 31. avgusta bo društvo "France Prešeren" št. 34 SNPJ. obhajalo slavnost 25-letnice z obširnimi sporedom v Slov. nar. domu, 729 N. Holmes Ave. V soboto zvečer bo shod, na katerem bo govoril o pomenu slavnosti Frank Zaitz, predsednik glavnega nadzornega odbora SNPJ. Po končanih govorih bo prosta zabava in ples. Pričetek te priredbe bo točno ob 7. zvečer. Vstopnina je 50c za odrasle in 15c za otroke. V nedeljo 31. avgusta ob 7. zvečer bo vzprijazna veseligr "Vdova Rošinka" v treh dejanjih, potem pa bo plesna in prosta zabava. Vstopnina je kakor prej omenjeno. Občinstvo od blizu in daleč je vabljenno, da pride na to slavnost. — Poročevalec.

Članstvu JSZ na Strabane Strabane, Pa. — Seje kluba št. 118 JSZ. se v bodoče vrše vsako prvo nedeljo v mesecu ob 10. dopoldne v spodnji dvorani druš. Postonjska Jama S. N. P. J. Doslej so se vršile vsako tretjo nedeljo, kar mnogim ni bilo prikladno. Vsled tega se pričakuje, da bo v prihodnje boljše udeležba. Prihodnja seja se vrši v nedeljo 7. septembra. Velika točka sporeda bodo volitve v odbore JSZ. Povabite s sabo smišljenike. Pridobimo klubov novih članov, da bomo tudi mi lahko poročali klubom drugje o našem napredku. Louis Bartol, tajnik. Ako želite prevzeti zastopništvo "Proletarca", prodajati naš knjige in mu nabirati oglase, pišite upravnistvu za pojasnila.

Prvi piknik federacije SNPJ v Chicagu

Chicago, Ill. — Čikaška federacija SNPJ., v kateri so društva Slavija, Nada, Delava, Pioneer in Sunglare, priredi svoj prvi piknik v nedeljo 14. septembra na Keglovem vrtu v Willow Springsu. Vstopnina je 25c. Igral bo John Hochevarjev orkester. (Ta dopis je bil poslan še precej časa nazaj, a je radi pomanjkanja prostora moral izostati do te številke.) Milwaukee, Wis. — Kakor je razvidno iz dopisov John Veršnika, oziroma njegova šefa, je moj odgovor na napad, ki so ga vzprijazili oficirji generalnega štaba na moje malenkost 17. julija v njihovem glasilu Obzor, njim še bolj zmešal glave. Čudno. Vse, kar sem napisal, prikazujejo v drugačni obliki. To je sicer njihova stara taktika. Omenjeni piše: Mi smo člani bratstva organizacije, v kateri mora vladati bratstvo in demokracija in glavni odbor je prvi, ki mora to upoštevati ter dati dober vzgled. — Ali ne stoji tako zapisano v naših pravilih? Smeh mi uhaša — ko se vprašujem, kje in kdaj je postavilo članstvo J. P. Z. Sloga J. Veršnika oz. njegovega šefa, da kuje dodatke k pravilom? Veselilo bi mene in druge, če nam pisec dokaže, kje v pravilih JPZS je omenjeni podčrtani dodatek. Če se dopisniku zljubi, lahko pogleda v VIII. člen naših pravil in videl bo, da se nanaša na vse člane. Za glavni odbor torej ni izjemne točke. G. šef piše nadalje: V naših pravilih je tudi pisano, da smo bratje med seboj (torej ne kaplani in župniki!) in da moramo gojiti bratstvo ljubezen ali ne tako kot to dela brat Joe Vidmar, ki priporoča ustavo in pravila. J. Veršnik in njegov šef želita izvedeti, kaj sem mislil, ko sem omenil ustavo in pravila. Tole: Naša pravila določajo poleg bratstva in ljubezni tudi dolžnosti in kazni za tiste, ki kršijo določbe in ki to slogo in bratstvo rušijo ter izpodkopavajo temelji organizaciji. Dolžnost glav-

Gnječi na

LABOR DAY SE LAHKO OGNETE! 7 miles an hour 70 miles an hour Poslužite se na LABOR DAY odprte železne ceste Labor Day — trije prazniki skupaj za izletnike, golf, za obiske prijateljev in sorodnikov, za vožnje v letovišča v čikaškem okrožju! Kamorkoli greste, poslužite se najljubšega, breskarnega načina — prost pred gnječo na cestah. Labor Day prošle leto je bil ena največjih gnječ na prometnih cestah. Letos je na njih več avtov kot kdaj poprej. Vožite se rajše na brzih, pogostih interurban elektrinih vlakih. Pustite zadaj druge s hitrico 70 milj na uro. Nič signalov, ki ustavljajo, ne cvilečih zaviranj. Ven zgodaj, doma zgodaj. To vam da resnično zabavo. Za pojasnila o odhodu vlakov na vseh treh progah okličite Telephone Randolph 8200 SOUTH SHORE LINE EAST—Chicago South Shore and Smith Bend Railroad NORTH SHORE LINE NORTH—Chicago North Shore and Milwaukee Railroad CHICAGO AND ELGIN RAILROAD WEST—Chicago Aurora and Elgin Railroad Company (The Sunset Line)

nega odbora je, da je proti škodljivcem na straži, in da izvrši napram njim svojo dolžnost, katero mu nalagajo pravila. Dopisnik pravi, da so mi gl. odborniki naročili, naj kaj napišem tudi o inštancah (pardon, feldkaplan vendar ne bo iskal nasvetov pri nevernih socialistih) in vprašuje čemu naj bi iniciativne šle po inštancah. Ker vidim, da mojega odgovora niso mogli, ali pa niso hoteli razumeti, naj jim služijo za olajšanje bolečin še sledeča pojasnila. Društvo št. 11 je predlagalo iniciativno za odpolnjenje glavnega odbora in je navedlo v ta namen tudi razloge. To postopanje društva vam je znano. Niste pa morda zapodili, da je ta iniciativna zahtevala, da se glavni odbor kaznuje za prestopke, o katerih ni bilo obravnave in ki jim niso bili dokazani. Ako bi šla iniciativa na splošno glasovanje ter bi bila sprejeta, bi bil glavni odbor takoj odstavljen ne da bi mu bila krivda dokazana. Ali je to tista demokracija, ter pravičnost, o kateri govori J. Veršnik oziroma njegov šef v Obzoru? Moje stališče je, da mora vsak iniciativni predlog, ki je bil stavljen v svrhu, da se prizadete kaznuje, iti na glasovanje le tedaj, ko so navedeni prestopki v nji dokazani s procesom, za katerega je potrebna obtožba. Nadalje me v njihovem listu tolažijo, da imamo zadosti sposobnih članov, ki bi vodili posle v glavnem uradu in slučaju, da bi bila iniciativa za odpolnjenje sedanjega odbora sprejeta. Da, še preveč jih je, zato je toliko nesloge in prepira... Mnogi bi bili radi v glavnem odboru, toda brez izvolitve ne morejo doseči takih ambicij. Od odpolnjenja sedanjega do izvolitve novega odbora s splošnim glasovanjem bi preteklo mnogo časa. Kdo bi vodil posle organizacije v teku tega presledka? Upam, da me bosta dopisnik ter njegov šef danes boljše razumela. Še vedno naglašata potrebo izredne konvencije, a s tem pri Obzoru nevedoma priznavajo, da je bila iniciativna druž. št. 11 le kos ničvednega papirja! Čudno, da se tolikani odrešeni slovenskega naroda tako daleč zmotijo, da ne morejo pisati niti navadne iniciative, ki bi bila v smislu ustave in pravil JPZS. Tudi usmiljeni so. Pišeta, kako bridko sem jokal na prošli konvenciji, ker sem bil poražen pri volitvah v glavni odbor. Seveda, izgubiti tako masno službo, ki prinaša \$25 letne plače, ni prijetno! Potolažil sem se šele, ko je druž. št. 11 stavilo iniciativo za odpolnjenje glavnega odbora, ker sem si mislil, da bom imel zopet priliko kandidirati. Gojil sem veliko nado, da me J. Veršnik in njegov šef primerno priporočita v Obzoru, da navedeta na dolgo in široko moje velike zasluge za narod in za dlično JPZS, pa bi bil gotovo izvoljen. Ampak kot je razvidno iz njegovega odgovora, je dotična iniciativa brez vrednosti, zato bom moral še nadalje pretakati bridke solze. Čudi se in vprašuje, kdo je zakrivil, da nisem bil izvoljen v glavni odbor, ker sem tako bistre glave. Seveda, saj se ves narod čudi in kar kameni od presilnega začudenja... Prav zaupno povem prijateljem in so-bratom okrog "O.", da so zakrivilli moj poraz glavni odborniki sami iz razloga, ker so se bali dobiti v svojo sredino "kaplana". Odgovarja mi na nasvet št. 1 (kaj pa nasveti št. 2, 3 in 4...) in pravi: Ali se ni godila krivica našemu sod. uradniku, ker ga je glavni urad hotel v ilici vode utopiti, potopiti in je glasilo odstavil proti sklepu konvencije? Ta je bosa. Lastnik ni hotel podpisati pogodbe in pogojev, kakršne je navedla konvencija, dasiravno je na konvenciji sam izjavil, da je zanj sprejemljiva, in to radi določbe glavnega odbora, da velja ista samo za eno leto. Ker pogodba ni bila podpisana, je Obzor avtomatično prenehal biti glasilo JPZS in ne more biti glasilo, dokler pogodbe ne podpisajo. Glavni odbor ga ni mogel odstaviti, niti ga ne more najeti, dokler se ne izvrši sporazum na podlagi sklepov konvencije, ki so še v veljavi. Br. šef se jezi tudi na Prosveto, ker priobčuje dopise članov SNPJ., da se branijo pred napadi in razgrinjajo demagogijo tukajšnjega "generalnega štaba", ki hoče dobiti v svoje kremle JPZS. Prosveta izhaja v interesu članstva SNPJ. ne pa za privatne koristi in ambicije ljudi, ki delajo narodu le kvar, zato ne krši ničesar, nego le vrši svojo dolžnost, če priobčuje obrambne dopise poštenih mil-lauških članov. V svojih določbah ima nalogo boriti se proti nazadnjaškemu elementu in stori kolikor more, da se moč zavednega delavstva širi. Ker me hoče br. šef prepričati, da piše tiste neslane dopise John Veršnik sam, mu odgovorim le, da so mi dobro znane take osebe, ki dopuščajo, da se jih podpisuje pod dopise drugih, samo, da se njihovo ime "blišči" v "cajtengah". Joe Vidmar.

Železne ceste vedno odprte

Kako si ie človek ustvaril Boga

Studija na podlagi imperialističnega naziranja zgodovine.
JOHN KERACHER. PROSTO PREVEDEL I. M.

(Nadaljevanje.)

Iz ozadja te religije je potem zrastle krščanstvo — kolikor ni v njem elementov drugih religij Male Azije, Egipta, Perzije in Indije.

Korenine krščanske vere so v mitologiji judovskega ljudstva, toda deblo kristjanstva je poglajale v Evropi, v paganskemu Rimu: sruči takratnega rimskega imperija in deloma na črni. Materialne razmere ob propadanju in padcu rimskega imperija so položile temelj krščanstvu.

Krščanstvo je bilo sprva izključno vera sužnjev in proletarcev. Med temi je našlo prve množice pristašev, med katerimi se je utrilo. Armade sužnjev so bile v oni dobi tako velike, da so svobodni delavci izgubljali delo in kruh; revnejši Rimljani v mestih so bili brez dela. Mnogo sužnjev so morali osvoboditi, ker jih niso mogli porabiti. Podjarmljena ljudstva so tudi občutila težo rimskega tiranstva. Take so bile socialno-ekonomske razmere, ki so bile — voda na mlin krščanske propagande. Učitelji nove vere so pripovedovali, da je suženj prav tako dober kakor njegov gospodar. To je bilo nekaj novega za sužnje, ki so bili doslej smatrani za navadno živino in pri paganskih bogovih ni bilo nobene milosti za nje. Kristjani so pa pridigali: "Blagor ubogim, ker njih je nebesko kraljestvo..." Blagor lačnim, kajti oni bodo nasičeni... Blagor vam, ki se zdaj jokate, kajti enkrat se boste smejali... Vse to je imelo priti po smrti — in samo revni, lačni in zatirani bodo deležni plačila v nebesih. Bogatini ne pridejo v nebesa... "Prej pride kamela skozi šivinkino uho kakor bogatin v nebesa," je bil nauk, ki je prijetno zvenel sužnjem.

Sužnji in proletarci v starem Rimu so bili brez upanja na zemlji. Za nje ni bilo tolažbe boljših dni v življenju. Nova vera jim je pa dala tolažbo, da bo vsaj po smrti boljše. Čakala jih je velika sreča, prijetno življenje v nebesih, kjer ne bo gospodarjev in mučiteljev! Ni čuda, da so nekateri fanatiki z veseljem umrli. Današnji proletarci, mezdni delavci modernega sveta, držijo bodočnost v svojih rokah. Delavski razred izvršuje vsa dela produkcije od pometanja v moderni tovarni do inženirja, ki riše načrte novih strojev in novih tovarov. Na milijone delavcev se danes zaveda, da so oni tista sila, ki drži svet in civilizacijo pokonci in da s smotrenim delom in izobrazbo pride za nje boljša bodočnost. Te zavesti ni bilo pri proletarcih v starem Rimu, kjer so bili izključeni od produkcije. Stroj ne bilo — edini stroj je bil suženj. Zato je bilo čisto naravno, da so obupali nad svojim življenjem in našli v krščanski obljubi posmrtno srečo svojo edino uteho.

Toda krščanstvo, podvrženo materialnim razmeram, se je razvijalo in ni dolgo ostalo vera sužnjev in hlapcev. Cerkev je morala zidati svojo moč na materialni imetek, če je hotela obstati. Rimska civilizacija je umirala pod težo svojega propadajočega ekonomskega sistema in cerkev je pobrala dedščino. Rimski cesar Konstantin je kapituliral in naredil iz krščanstva državno vero. Tedaj je krščanstvo prenehalo biti religija sužnjev, postalo pa je vera gospodarjev in vladarjev, kar je v glavnem še danes.

S padcem Rima začenja srednji vek. Barbarski narodj s severa in vzhoda so poplavalili rimski imperij. Ti narodi so prinesli s seboj svoje rodovinske bogove raznih vrst, ki so večinoma bili spočeti v pastirskih razmerah in deloma so izšli iz elementov nature, s kakršnimi so bila ta ljudstva od pamtiveka v zvezi. Odseve tega primitivnega mišljenja smo nekoliko pojasnili v mitologiji Skandinavcev. Po svojem socialnem in ekonomskem statusu so bili vsi ti barbarski narodi (Gotje, Franki,

Anglo-Saksi, Germani, Slovani itd.) v primitivnem komunizmu. Ko pa so se preselili na jug in zapad Evrope in okupirali nekdanje rimske kolonije ter prišli v dotiko s krščanstvom v Rimu, se je začel v njihovih organizacijah razvijati nov socialni red temelječ na lastništvu zemlje in zasužnjenju neposestnikov. Krščanska cerkev se je temu redu izvrstno prilagodila. Postala je največji lastnik zemlje v Italiji in novih deželah (bogati verniki ali spreobrnjenici so dajali cerkvi ogromna zemljišča da si s tem pridobije nebesa) in na to ekonomsko moč je zidala svojo politično oblast ter vojaško silo, s katero je zlepa in zgrda — dostikrat zgrda — pridobila barbare za krščansko vero. V tem environmentu je rasla moč cerkve in zrastle do viška v srednjem veku.

Novi socialni sistem, ki je baziral na pribodanju zemlje in razdelili družbo v nove razrede, je bil fevdalizem. V srednjem veku je objel vso Evropo. Bivši svobodni pastirski rodovi so postali tlačani, glavarji teh rodov, ki so uživali milost v novem in "svetem rimskem cesarstvu", so pa bili fevdi ali plemiči. Fevdalna stavba krščanske Evrope je bila zgrajena takole: na vrhu je bil rimski papež, namestnik nebeskega vladarja na zemlji, ki je kronal cesarja in mu dal oblast v imenu Boga; za papežem in cesarjem so bili kralji na čelu vsake fevdalne države; za temi so bili plemiči, ki so monopolirali vso zemljo in jo izkoriščali, za kar so dajali kralju in cesarju gotov delež in skrbeli za vojake; na dnu pa so bili obdelovalci zemlje, tlačani, ki so bili brez pravice in ki so robovali plemičem (graščakom) in škofom. Bila je sužnost nove vrste.

V luči teh razmer so se oblikovali tudi verski pojmi. Bog je bil zdaj nebeski kralj. Proletarski Jezus, ki je bil v starem veku dobi pastir in brat ubogih, se je zdaj dvignil med aristokrate in postal je "naš Gospod" in lord. Tako so zahtevale nove razmere. Kako naj cerkev zahteva brezpopojno pokorščino, če bi bil Jezus enak kmetom in tlačanom, na katere je posvetni gospod gledal z visokega doli? Bog ni mogel biti tlačan, kajti tlačan je moral gledati nanj v višave kakor na svojega gospoda in kralja.

Rimska cerkev je edina tolmačila krščanstvo fevdalni Evropi. Plemiči so bili po večini nepismeni. Vsa "učtenost" kar jo je bilo, je bila v cerkvi. Vsi nauki o nalogah življenja in nazoru zgodovine so izhajali iz cerkve. In bili so nauki, ki so morali koristiti vladajočim interesom. Kakor so hlapci hebrejskih patrijarhov v davnih dneh Judeje sprejeli vsako pojasnilo svojih očakov tako so tudi srednjeveški tlačani sprejeli vse bajke in humbug cerkvenih očetov za sveto resnico. Kralji in fevdi so vladali po "milosti božji"; vsa fevdalna lastnina zemlje je prišla od Boga; vsa oblast višje gosposke je izvirala od Boga in cerkve, ki predstavlja Boga na zemlji; kdor se upira gosposki, vladarju in cerkvi, se upira Bogu samemu. Tlačane je večkrat mikalo, da bi se uprli in faktično so to storili, ko si niso mogli več pomagati, ali cerkev je znala poskrbeti, da je marsikatera iskra upora padla v vodo. Čim so se tlačani potožili in zagodrnjali, že je bila duhovščina zraven s pojasnilom, da je zaman vsako upiranje — božji volji. Bog je naredil, da so gospodje in reveži na svetu — in pravo plačilo za trpljenje na tem svetu pride šele po smrti v nebesih. Sodbo je treba prepustiti Bogu ki kaznuje hudobne graščake s peklenjskim ognjem, zato naj trpe in čakajo — sodbe. Tlačani so navadno ubogali, trpeli, garali in — počakali smrti. Medtem pa so plemiči z duhovščino vred, posebno višje, do bro živeli na tem svetu!

(Dalje pričodnjič.)

Imenik zastopnikov "Proletarca"

CANADA.
East Windsor: George Materich.
CALIFORNIA.
Los Angeles: Frank Novak.
San Francisco: Joseph Koenig.

COLORADO.
Crested Butte: Ant. Slobodnik.
Pueblo: Fr. Boltesar.
Somerset: Anton Majnik.

ILLINOIS.
Chicago: Frank Zalta, Fr. Udovich, Fr. Benčina, Chas. Pogorelec, Anton Andres.
Gillespie: John Krainz.
La Salle: Frank Martinjak in Leo Zevnik.

Masoutah: John Biskar.
Pullman: John Jereb.
Springfield: Jos. Oves, John Goršek.
Stanton: A. Avsec.
Virden: Frank Stempihar, Fr. Hrsich.

Waukegan in North Chicago: Frances Zakovšek, Martin Judnich.

INDIANA.
Indianapolis: Jos. Golob.
Universal: Vinc. Verhovnik.

KANSAS.
Arma: Martin Gorenc, Anton Sular.
Gross: John Kunstelj, John Sular.
Mulberry: Joseph Pillich.
West Mineral: John Marolt.

MICHIGAN.
Detroit: R. Potočnik, Fr. Oblak, J. Vitez, Jos. Klarich, Peter Kisovec, Jos. Klančnik, Fr. Miller, Joe Devyak, Frank Cesen, John Zornik.
Traunik: Frank Žagar.

MINNESOTA.

Buhl: Max Martz.
Chisholm: Frank Klun.
Duluth: John Kobi.
Ely: John Teran.
Iron: Fr. Novak.

MONTANA.

Klein: A. Miklič.
Red Lodge: K. Erzenožnik.

NEW MEXICO.

Raton: J. Kopriva.

NEW YORK.

Gowanda: James Dekleva.
Little Falls: Frank Gregorin, Fr. Petas.

OHIO.

Akron: Leo Bregar.
Bridgeport: Jos. Snoy.
Barberton: John Jankovich, Lovrenc Frank.

Cleveland: John Krebelj, Anton Jankovich, Vin. Zgonik, Karl Trnastic.

Collinswood: Frank Barbič in Louis Zgonik.

Conneaut: Joseph Sedmak.
Girard: John Kosin, John Tancek, Anton Dobrovolc.

Glencoe: Albina Kravanja.
Kenmore: Joseph Jereb, Frank Kocjančič.

Lisbon: J. Bergant.
Maynard: Andy Zlatoper.
Neffs: J. Mauri.

Newburgh: Peter Segulin, Jos. Lever.
Warren: Fr. Modic.
West Park: Paul Slabe.

PENNSYLVANIA.

Acosta: Geo. Kristell.
Aliquippa: Geo. Smrekar.
Ambright: Martin Habich.

Bessmer: Joseph Glavan.
Bon Air: Peter Bukovec.
Braddock: John Rednak.

Broughton: Joseph Jaklich.
Crafton: Jacob Tomec.
Claridge: Joseph Hren.

CLARIDGE: Joseph Hren.

CLARIDGE: Joseph Hren.

CLARIDGE: Joseph Hren.

CLARIDGE: Joseph Hren.

CLARIDGE: Joseph Hren.

CLARIDGE: Joseph Hren.

CLARIDGE: Joseph Hren.

CLARIDGE: Joseph Hren.

CLARIDGE: Joseph Hren.

CLARIDGE: Joseph Hren.

CLARIDGE: Joseph Hren.

CLARIDGE: Joseph Hren.

CLARIDGE: Joseph Hren.

CLARIDGE: Joseph Hren.

CLARIDGE: Joseph Hren.

CLARIDGE: Joseph Hren.

CLARIDGE: Joseph Hren.

CLARIDGE: Joseph Hren.

CLARIDGE: Joseph Hren.

CLARIDGE: Joseph Hren.

CLARIDGE: Joseph Hren.

CLARIDGE: Joseph Hren.

CLARIDGE: Joseph Hren.

CLARIDGE: Joseph Hren.

CLARIDGE: Joseph Hren.

CLARIDGE: Joseph Hren.

CLARIDGE: Joseph Hren.

CLARIDGE: Joseph Hren.

CLARIDGE: Joseph Hren.

CLARIDGE: Joseph Hren.

CLARIDGE: Joseph Hren.

CLARIDGE: Joseph Hren.

CLARIDGE: Joseph Hren.

CLARIDGE: Joseph Hren.

CLARIDGE: Joseph Hren.

CLARIDGE: Joseph Hren.

CLARIDGE: Joseph Hren.

CLARIDGE: Joseph Hren.

CLARIDGE: Joseph Hren.

CLARIDGE: Joseph Hren.

CLARIDGE: Joseph Hren.

REPORTS AND COMMENTS

Dynamic Detroit

By HERMAN RUGEL

The combined picnic held by the two clubs 114 and 115 JSF, was a huge success. Three hundred and fifty adults, not including children, paid admission. In spite of the hard times, a large crowd attended. They always respond for a Socialist gathering.

Races were held, and to complete the program of entertainment a game of indoor baseball was played between the Wolverine and Young American girls teams. With the effective pitching of Mary Bernick, the Young American won.

For Labor Day, all SNPJ. lodges of Detroit will hold a combined picnic at Travnikar's farm on 11 mile and Dequindre Rds. The committee in charge for this celebration has promised their best to please and show everyone a good time. The past picnics have proven that when there is co-operation we have better success. Therefore to succeed again, the co-operation from all members is needed. Hometz and his orchestra has been hired to entertain the dancers. The date is Monday, Sept. 1st.

As time passes, the crisis and depression among workers is becoming worse; the auto industry here faces a grave situation. When winter sets in, it look as if the wheels of industry in our city will be at a stand still. Ford Motor Co. is still laying off large groups of men and hiring back a few to take their places at lower wages. Many men with families are out of work from 6 to 8 months. They need jobs, and need them badly, but taking the bread away from one family and giving it to another is not doing the cause any good. Harvey Firestone agrees with Mr. Ford that soon there will be plenty of work for everyone. I hope they are right in their thinking.

Reflections

By "LINDY" LOKAR.

Chas. Pogorelec, secretary of the Yugoslav Socialist Federation and manager of Proletarec of Chicago, spent a week with friends here in Cleveland. We hope Chas. enjoyed his stay here.

John McDonald, witness in the Mooney and Billings trial has been sent home with his story complete. Estelle Smith, repudiation witness, closed her testimony but is subject to a recall.

Personally I think The National Berger Memorial Edition of The Milwaukee Leader gives the best piece of literature about Victor L. Berger ever published. One year ago, death took away this leader. Today, many that hated him mourn his death. Victor Berger founded the Milwaukee Leader and his wishes were that it may grow and prosper. This publication rightfully belongs in the home of every worker. The highest tribute that can be paid to him is to work and carry out his ideals.

Senator Thomas D. Shall, a Republican from Minnesota reveals that

he was offered \$50,000 if he would cease to attack Senator Joseph R. Grundy. The \$50,000 with other million of dollars of graft offered every day would do a whole lot to relieve the suffering amongst the unemployed.

Mayors of two cities, two thousand miles apart hold jointly the distinction of serving the greatest number of terms as municipal heads. They are, mayor Daniel W. Hoan, Socialist, of Milwaukee, Wis., and mayor James Rolph a Republican of San Francisco, Calif. Hoan has been in office since 1916 and Rolph since 1912.

The SNPJ Celebration in Waukegan, Ill.

Labor Day in Waukegan will also mean the staging of the annual SNPJ. National Baseball Championships. Lodges No. 14, 119 and 568 are in charge of preparations for this event. The winning teams of the eastern and western divisions will play for the National SNPJ. Championship. Visitors from Detroit are expected Saturday evening. The Cleveland visitors and their ball team will arrive Sunday morning. Bro. V. Pink will meet them in Chicago and escort them to Waukegan.

Sunday's program includes a ball game between the Sports Club of Waukegan and a Croatian team of the same city. Following this, a parade of cars bearing signs of the SNPJ. Championship game will be held. The parade will start from the S. N. Home and will go into the downtown districts and back. For the evening, Jackie and his accordion will entertain the visitors with dance music.

On Labor Day, Sept. 1st, the Championship ball game will be played. For this occasion the committee has rented Mozzina's Park. Here it will be seen who the 1930 champs will be. There will also be other entertainment to amuse the friends and visitors. The evening will be spent dancing to a good orchestra at the S. N. Home and of course, bidding one another farewell as it will mean the end of the two day program. It is hoped that lodges from near and far will be well represented at this celebration. A good time is sure.

Machinery

Machinery in the United States census office, operated by 1,000 clerks, is now doing the work that formerly would have required 10,000 employees. The machine was first used in 1890 and has since been developed.—Max Hayes.

Ranch Home

At their convention in Detroit an old age pension system and the establishment of a "ranch" home in the west for aged members was favored by the Amalgamated Meat Cutters and Butchers Workmen's International union.—Cleveland Citizen.

Annual SNPJ. Baseball Tournament

Labor Day, September 1,

WAUKEGAN, ILL.

Sponsored by the

WAUKEGAN LODGES NO. 14, 119, 568
AND THEIR SPORTS CLUB

At Mozzina's Park

Admission 25c Good entertainment Guaranteed

KONFERINCA J. S. Z. V SHEBOYGANU

Klubi in društva
V SEVERNEM ILLINOISU
IN WISCONSINU,
IZVOLITE

delegate za konferenco J. S. Z.

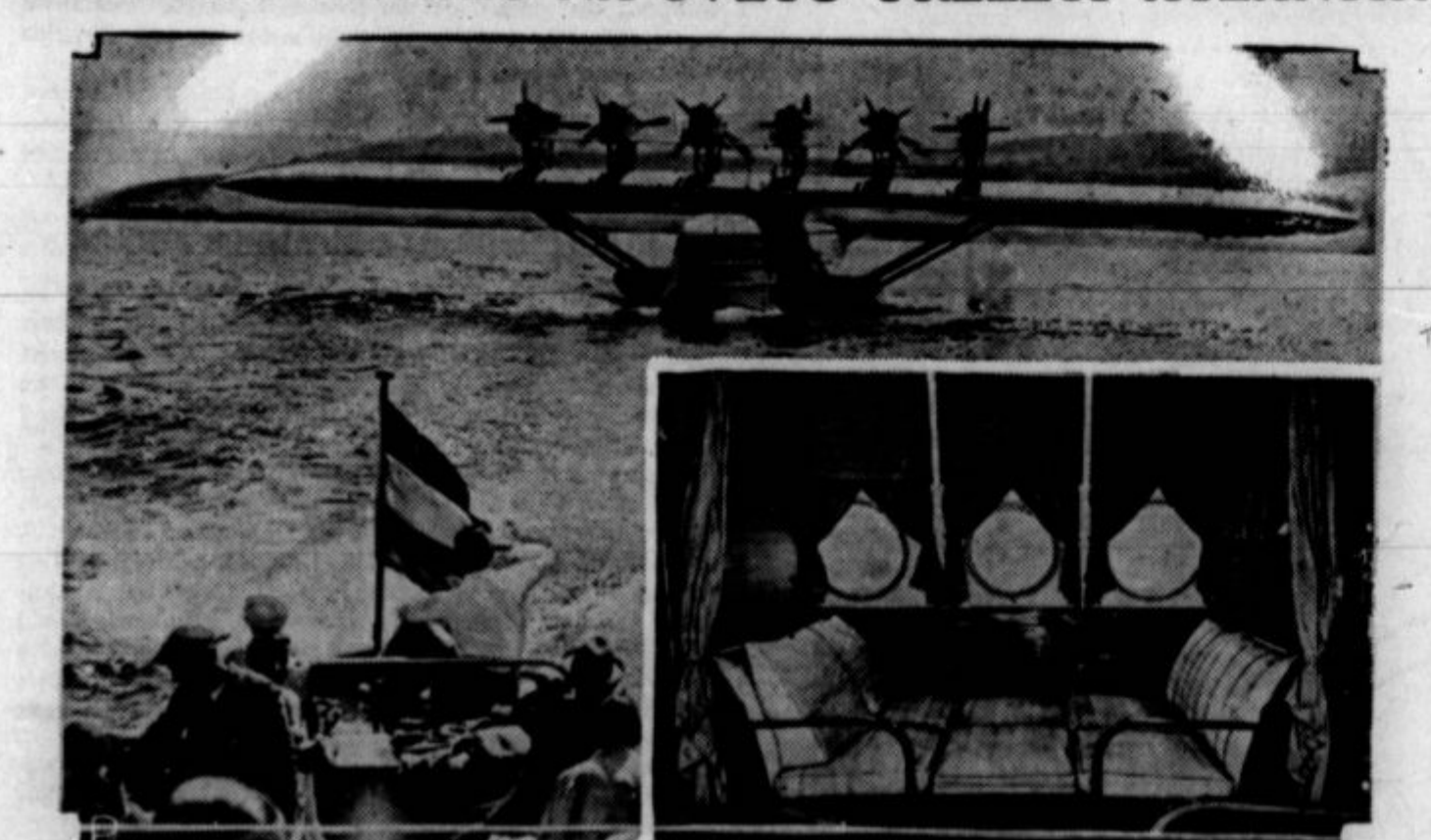
ki se vrši

v nedeljo 28. septembra v

SHEBOYGANU,
WIS.

Na predvečer konference v soboto 27. sept. se vrši shod in potem veselica. Imeli bomo slovenske in angleške govornike.

NAJVEČJE LETALO NA SVETU PRELETI ATLANTIK

Nemško letalo DO-X, ki se pripravlja na polet preko Atlantika, je največje te vrste. Polet bo vodil kapitan Christian Christiansen z osmimi možmi posadke. To letalo se dviga v zrak z vode in se spušča v vodo, ker je za spuščanje na zemljo pretežko. Ta sli-

ka je bila vzeta na Bodenskem jezeru. Slika v malem okvirju prikazuje en del notranjosti za potnike. Ako se eksperimentiranja z DO-X posrečijo, bo začel redno prevažati potnike na velike prekomorske razdalje. Prostora ima za blizu sto oseb.

SELFISHNESS AND GREED

America's enemy, says The Christian Century, is greed.

Selfishness and greed have been the enemies of progress and happiness since the year one—and before that.

But the C. C. is right in singling out America as being especially afflicted by greed. It is not a new affliction. For decades this country has been visited by men and women from other countries who expressed their amazement at the way most Americans measure everything by the money standard. Greed exists the world over, but it comes to full flower (weed) in the United States.

The capitalist class in this country is immeasurably greedy. By example it has taught greediness to hosts of others. The stock boom last year showed what a large number of people were trying to get rich quick—to get something for nothing.

Racketeers and gangsters and criminals generally have learned in the capitalistic school of greed. A man wants to get rich without working but is not smart enough to do it by legal or near-legal manipulation; so he holds up a pedestrian or a filling station or a roadhouse or a bank. This is illegal, impolite and highly obnoxious, but morally there is no particular difference between it and the polite legal methods of getting something for nothing. The impolite robber is sent to the penitentiary, while the polite robber is sent to a mansion on the gold coast. Politicians pay.

It is excruciatingly hard to get rid of greed so long as the present cause of greed—capitalism—exists. It affords the incentive to greed.

Human nature can be changed. A different environment will change it and abolish greed. This is another reason why we should have Socialism.—Milwaukee Leader.

THE DROUGHT

It doesn't take much imagination for the most hardened city dweller to imagine the economic distress, the despair and misery of the farmer who after hard toil sees corn shriveling, fruit parch before it is ripe, fields drying up and cattle starving on account of the unprecedented drought which has gripped the Middle West and is affecting the East. The price of corn is going up but not enough to compensate the farmer whose crops are burned up by the heat. The price of wheat has finally taken an upward turn. Possibly the misery of the corn belt will mean a little lightening of the distress of the wheat belt which has produced more grain than a hungry world can pay for. The President is showing more energy and wisdom in furthering emergency measures than he has done in dealing with the unemployment which will doubtless be increased by this poverty of the farmers. — Norman Thomas.

POSTAL DEFICITS AND POSTAL SUBSIDIES

In his next report to congress, Postmaster General Brown is expected to call for 2½-cent letter postage as a means of "ending the deficit".

A worse example of hind-side-afore reasoning could not be found in a month's search. The postoffice is making a handsome profit out of letter mail at the present rate. Its losses come entirely from other sources, and particularly from subsidies paid to steamships, to airplanes and to newspapers.

The shipping interests have tried for years to get a direct subsidy out of congress. Failing there, they have wangled subsidies out of the postoffice. Government-owned merchant ships are sold to private companies at a fraction of their value, with small cash payments, and the rest in annual installments running 15 years or more.

Then the company which buys ships gets a contract for carrying the mails, drawn in such extravagant terms that the mail contract pays the installments as they fall due. To put it still more bluntly, the postoffice is buying these ships from the government and presenting them to the new private "owners". What wonder there is a postal deficit?

Almost as bad are the contracts for air mail, which subsidize airplane lines. And never forget that the postoffice handles fourth-class mail, which means newspapers and periodicals, at a rate so low that it loses millions of dollars a year on the job.

Wipe out these subsidies, and the postal deficit would vanish overnight.—Labor.

FOR SOMETHING

Aim above morality. Be not simply good; be good for something.—Thoreau.

Used car salesman advertises his typewriter for sale, saying "Used very little by old couple. Has its original ribbon."

Norman Thomas' Message on Labor Day

The next few months must see an even greater growth in the ranks of intelligent and militant Socialist party.

Never was such a party more needed. Capitalism, old and new alike, is breaking down. It is failing to provide even such security for wage workers as chattel slaves had from their owners. It talks rugged individualism but steadily drives the individual farmer or business man to the wall by the growth of mergers. It talks peace but does not know how to lay the foundations of peace in an interdependent world.

More, however, is necessary than the failure of capitalism to arouse the people to the possibility of an intelligent Socialism. That task requires education, agitation and organization. The school of hard knocks has its uses, but too often its graduates are simply knocked out. It is a peculiar challenge of the times that we should point the slavery of our capitalist, imperialist world to plenty, peace and freedom. It is not enough that we merely point the way. We must work out a concrete program for men who cannot live on the bread of a future Utopia but must have something now, something which will take them nearer to their goal.

A Good News from

Johnstown

On Sunday, August 17th, Jane Fradel of Latrobe, Pa., helped organize a sub branch of the socialist club No. 5 JSF, in Johnstown. The first in Penna., and second in the United States. Officers elected were Frances Langerhols, secretary and Caroline Kraits as recording secretary. A larger crowd was expected at this meeting than were present, but enough responded to organize the sub-branch. We hope that at the next meeting, which will be held September 21st, those that promised to join but failed to show up will also come. Each member should bring a friend along to our next meeting and have them join our club. With good cooperation and team work we are bound to succeed in membership and activity.

Dues for members under 21 years of age are \$1 per year. Above this age they pay the regular assessment of 40c per month. All members must be at least 14 years of age.

Let us all try to make our aim final — Victory can be reached if there is a "will" among us. We must work if we wish to succeed and accomplish results for our club. Those that do not understand Socialism should read the literature given to them at the July meeting of Friendly City lodge. The literature should well acquaint them with the Socialist ideals and why they should belong to our party.

Is luck real? Yes for workers. He who works is lucky. He who idles is unlucky. Luck and work are as far apart as success and failure. Good luck is the willing hand made of upright, energetic character and conscientious observer of duty.

Ruth Zabrie, Park Hill, Pa.

FREEDOM

Men! whose boast it is that ye Come of fathers brave and free, If there breathe on earth a slave, Are ye truly free and brave? If ye do not feel the chain

When it works a brother's pain, Are ye not base slaves indeed, Slaves unworthy to be freed?

Is true Freedom but to break Fetters for own dear sake, And, with leathern hearts, forget That we owe mankind a debt? No! True Freedom is to share All the chains our brothers wear, And with heart and hand, to be Earnest to make others free!

They are slaves who fear to speak For the fallen and the weak; They are slaves who will not choose Hatred, scoffing and abuse, Rather than in silence shrink From the truths they need must think;

They are slaves who dare not be In the right with two or three.

—James Russell Lowell.

MORE ENGLISH ARTICLES ON PAGE 7.

SEARCHLIGHT

By Donald J. Lotrich

Again we must quote from the Chicago Daily Tribune. Fifty nine men run this country, it reports. Then it lists the 59 big men. Of course only such men as Rockefeller, Mellon, Insull, Ford, Hearst, etc. are among them. We knew this before. In fact this only confirms our charges. We wonder what people who voted for Hoover, and the rest of the Federal, State and Municipal politicians have to say to this. They voted for Hoover, now Hoover has nothing to say about the affairs of the country. Some-day we expect to be able to relieve Hoover of his duties and tell Rockefeller and Mellon and company to go where it's real hot. We hope to replace them with men who will not listen to 59 men but to the 125,000,000 people.

Now if these 59 men control the destinies of some 125,000,000 people of the U. S. then they are responsible for these bad times. In other words these rich men want bad times because it helps them control the workers. They get more out of him for less pay and longer hours. What do you say, to my motion to strip these men of their unseen power.

The other lesson in economics today can be drawn from this page of Proletariat of August 21. Pres. Hoover secures \$75,000 yearly salary. Mr. Grace of the Bethlehem Steel works received \$1,623,723 as a bonus during 1929. What Grace is going to do with all this money is our first question? Is it fair that several hundred thousand men should sweat and labor so that they may live and make millions for Mr. Grace and his kind, is our other question. A good student of economy must agree that there is no logic. I told that to a friend of mine and he agreed that it was wrong but thought there was nothing to be done about it. In these two examples we Socialists have a mighty weapon. Strike with it while it is still fresh. Talk to your friends and make them understand the real meaning. What ever you do don't pass it up yourself.

Old times are coming back again. Who said no. At the meeting of branch No. 1 J. S. F. a good discussion was held on the prospects for enlisting elder Yugoslavs into the ranks. Prior to the discussion a feeling overhung that only youth can save our Federation. After John Rak, Phillip Godina, Josko Oven and Yours Truly expressed their viewpoints everyone pointed towards a rejuvenation of the entire sentiment. Youth and elders must work and progress together. There cannot be any separation, no enbankment, no

gap between the two. All speakers were optimistic of the future.

Oh, yes, the meeting reminded one so much of old times because there was a lot of activity. Four of the Ypsils were there inviting our members to their banquet on Saturday evening, September 6th, at the Gwirts Restaurant, 3145 W. Roosevelt Rd. There was Comrade Young who passed out petition for nomination signatures and Comrades Kokotovich and Ladevich of branch No. 20, J. S. F. came to take part in the discussions.

This is probably the last time we will invite you to a 1930 picnic. On Sunday, September 14th, the Chicago Federation of S. N. P. J. lodges is staging its first picnic at Kegel's grove in Willow Springs. To enjoy yourself outdoors again before the cold breezes set in make your calendar read S. N. P. J. picnic Sept. 14th.

In passing through Niles, Michigan last week-end I learned about the European corn borer. It is a worm that bores and destroys corn. So far there are ten states mostly in the east that are afflicted with this corn worm. The U. S. Department of Agriculture has therefore quarantined these states and has 50,000 men stationed on the borders of the quarantine area to prevent the spread of this borer to the other corn regions. Any one driving through is stopped for inspection and all corn taken from ones possession. Besides the drought the poor corn farmers have the worm and other worries to contend with.

Connecticut Also

At New Haven, Conn., a state-wide organization, called by the Connecticut Federation of Labor, was organized to draw up an old age pension law and urge passage of same at the state legislature. The committee consists of representatives of the unions, fraternal, civic and other organizations.—Cleveland Citizen.

DICTATORS

The difference between Italy and this country is that Italy has a one-headed dictator, Mussolini, while we have a hydra-headed dictator, the Supreme Court. No other nation has a power to nullify laws adopted by the representatives of the people. — W. S. V.

It is questionable if all the improvements in machinery have lightened the day's toll of a single man.—John Stuart Mill.

THE SOCIALIST PARTY AT WORK

David George First Contestant

The honor of being the first to indicate his determination to go to Vienna for the next International Socialist Congress goes to David George. George formerly was secretary of the southern organization district, and for the past few months has been working at Camp Tamiment.

Two New Participating Papers Added

The editor of the AMERICAN LEADER, the daily national edition of the MILWAUKEE LEADER, has asked that both of these papers be included in those announced last week as participating in the contest.

Questions on Contest Answered

Since the initial announcement of the Jimmie Higgins Contest, the office has been flooded with letters asking questions about one aspect or another. Some of the questions and the answers furnished by Secretary Senior follow:—

Q. Are members of the Young Peoples Socialist League and the Junior circle of the League eligible? A. Absolutely! There could be nothing we would like more than to see every member of both organizations actively in the field. They probably will have more time than many party members.

Q. Are members-at-large entitled to enter? A. It is of great importance from an organization standpoint that such members get in. Their first endeavor should be to form a local. Enrollment blanks can be secured directly from the National Office.

Q. Do not those members where there is a big organization already have the edge on those in relatively unorganized territory? A. It seems to me that it is, if anything, just the other way around. Where the organization has been active for years, it has gathered into the party those who are sympathetic. Those in the lightly organized districts have a virgin field.

Michigan

Michigan Socialists are reminded that they must enter the primary election on the 9th of September and write in the names of George M. Campbell for governor; Ida S. Wilson for lieutenant-governor, and Milton E. Depew for United States senator.

Montana

For the first time in years, twelve full county tickets will be in the field in this state.

New York

An all-star cast backed up by the 100 percent cooperation of the best organization in year promises to make the local campaign even more noteworthy than the mayoralty election campaign last fall.

In an effort to break into the national congress as well as the state senate, first-class fighting teams have been put into the field. Norman Thomas running in the 6th Congressional will have Charles Solomon running for the State Senate, as his partner, B. C. Vladeck, manager of the Forward, will run in the 8th, with William Feigenbaum making the senatorial race. Former Judge Panken and Algernon Lee will make the campaign in the 17th Congressional; while two well known Socialist authors, Heywood Brown and McAlister Coleman have been named to run together.

Wisconsin

Two Socialist congressional candidates are to be backed by the powerful railroad brotherhood. They are William F. Quick and James P. Sheehan, running in the fourth and fifth districts, respectively. The state legislative boards of the Firemen and Enginemen, Locomotive Engineers and Trainmen, meeting together unanimously endorsed the Socialists. Congressman John C. Schafer at present representing the Fourth district, is a member of the Firemen and the B. of L. E. Nevertheless, his labor record will not bear scrutiny, so he is to be opposed. He may be kicked out of his unions too.

Another candidate for Congress was announced. Leonard Cudex, farmer, will run in the sixth district.

Y. P. S. L.

The Los Angeles circle has just started a mimeographed paper, The Voice of Youth. The circle has adopted the slogan of the British I. L. P., "Socialism in our time". Office of publication is 430 Douglas Bldg.

Several circles are already lying plans to observe International Youth Day, the first Sunday in October. Cleveland will hold its second city-wide Progressive Youth Conference.

Injunctions Are Elections Factor

The names of the Senators who voted adversely on reporting the anti-injunction bill during the last Congress have been sent to all the Congressional campaign committees of the Socialist party by the national office. A leaflet dealing with the injunction issue will be printed within the next few weeks.

The senators are: — Charles S. Deenen, Illinois; Frederick Steiwer, Oregon; Charles W. Waterman, Colorado; Daniel O. Hastings, Delaware; Frederick H. Gillett, Mass.; Arthur R. Robinson, Indiana; Lee S. Overman, North Carolina; T. H. Caraway, Arkansas; Wm. H. King, Utah; Hubert D. Stephens, Miss.; Clarence C. Dill, Washington; Felix Hebert, Rhode Island. While only three of them are up for reelection, the Socialists will bear the others in mind until next election.

Socialist are urged to get copies of "Yellow Dog Contract-Menace to American Liberties" which has just been issued by the A. F. of L., Washington, D. C. It reprints the talks made by Senators opposing Parker. Although it does not mention that the Socialists are responsible for the only anti-yellow dog bill on the statute books, it contains valuable information. Another pamphlet of importance is "The Injunction Evil", by Donald Richberg. It will be sent on request to Conference Committee on Injunctions, 210 South 11th St., Philadelphia.

WHY NOT TRY SOME OTHER ISSUE?

